

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 2011-2013
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
2013

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1. Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του προγράμματος διά βίου μάθησης.....	5
2. Γενικό πλαίσιο πολιτικής	6
3. Γενικές προτεραιότητες.....	10
4. Οροι του εγκάρσιου προγράμματος	13
5. Πώς χρησιμοποιείται το παρόν έγγραφο	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	15
1. Comenius – Σχολική εκπαίδευση	15
1.1 Κινητικότητα και συμπράξεις	18
1.2 Πολυμερή σχέδια.....	18
1.2.1 Προς τα σχολεία του 21ου αιώνα: διαφάνεια, καινοτομία και συνάφεια.....	18
1.2.2 Ηγεσία των σχολείων και αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών	19
1.2.3 Βασικές δεξιότητες και «εγκάρσιες βασικές ικανότητες».....	19
1.2.4 Μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο, βελτίωση της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των μαθητών Ρομά καθώς και προώθηση της ισότητας των φύλων και των προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς στη μάθηση.....	20
1.3 Δίκτυα.....	21
1.3.1 Επιχειρηματικότητα και δεσμοί με τον κόσμο της εργασίας.....	21
1.3.2 Αύξηση της ελκυστικότητας της επιστημονικής εκπαίδευσης.....	21
1.3.3 Ανάπτυξη της παροχής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.....	21
1.3.4 Ανάπτυξη ειδικής αγωγής με σκοπό την ενσωμάτωση όλων των νέων, ιδίως των νέων με αναπηρία	22
2. Erasmus – Τριτοβάθμια εκπαίδευση συμπεριλαμβανομένης της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	23
2.1 Κινητικότητα	25
2.2 Πολυμερή σχέδια.....	26
2.2.1 Αύξηση του μορφωτικού επιπέδου και ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	26
2.2.2 Βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας	27

2.2.3	Βελτίωση της ποιότητας μέσω της κινητικότητας και της διασυνοριακής συνεργασίας	27
2.2.4	Συμμαχίες γνώσης.....	28
2.2.5	Βελτίωση της διακυβέρνησης και της χρηματοδότησης	29
2.3	Ακαδημαϊκά δίκτυα	30
3.	Leonardo da Vinci – Αρχική και συνεχής επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	30
3.1	Κινητικότητα και συμπράξεις	32
3.2	Πολυμερή σχέδια – Μεταφορά καινοτομίας.....	33
3.2.1	Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας.....	34
3.2.2	Στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και επιβλεπόντων ΕΕΚ, καθώς και διευθυντών ιδρυμάτων ΕΕΚ.....	35
3.2.3	Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων στην ΕΕΚ.....	35
3.2.4	ECVET για τη διαφάνεια και την αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων	36
3.2.5	Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ.....	36
3.2.6	Στρατηγικές για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν τις σχολές ΑΕΕΚ.....	37
3.3	Πολυμερή σχέδια – Ανάπτυξη καινοτομίας.....	38
3.3.1	Εφαρμογή του ECVET για διαφάνεια και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων	38
3.3.2	Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ.....	38
3.3.3	Συμμαχίες τομέων δεξιοτήτων.....	39
3.4	Δίκτυα.....	40
3.4.1	Ανάπτυξη και μεταφορά στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ.....	40
4.	Grundtvig – Εκπαίδευση ενηλίκων.....	40
4.1	Κινητικότητα και συμπράξεις	42
4.2	Πολυμερή σχέδια.....	42
4.2.1	Απόκτηση βασικών ικανοτήτων μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων.....	43
4.2.2	Ο ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων	44
4.2.3	Καινοτομία και δημιουργικότητα, συμπεριλαμβανομένης της διαγενεακής μάθησης· Μάθηση για ηλικιωμένους πολίτες· Μάθηση στην οικογένεια	44
4.2.4	Διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού.....	44
4.3	Δίκτυα.....	45
4.3.1	Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μέσω της βελτίωσης των ευκαιριών εκπαίδευσης ενηλίκων.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΕΓΚΑΡΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.....		45
1.	Βασική δραστηριότητα 1 - Συνεργασία σε θέματα πολιτικής και καινοτομία	46
1.1	Επισκέψεις μελέτης για ειδικούς της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και για αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων (κινητικότητα)	46
1.2	Πολυμερή σχέδια.....	47
1.2.1	Στήριξη για διακρατικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά	47
1.3	Δίκτυα.....	47
1.3.1	Προώθηση στρατηγικών διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων διαδρομών μεταξύ των διάφορων τομέων της εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	48

1.3.2	Στήριξη σε δραστηριότητες δικτύου με στόχο την ευαισθητοποίηση για τις πλέον επιτυχημένες εμπειρίες στην κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά, περιλαμβανομένων πολιτισμικών, γλωσσικών και κοινωνικών πτυχών.....	48
2.	Βασική δραστηριότητα 1 - Γλώσσες.....	49
2.1	Πολυμερή σχέδια.....	50
2.1.1	Συνεργασία μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας.....	51
2.1.2	Προώθηση και ενίσχυση της εκμάθησης λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών.....	51
2.1.3	Προώθηση της απόκτησης γλωσσικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	51
2.1.4	Υποστήριξη της εν μέρει ή πλήρως δίγλωσσης εκπαίδευσης.....	51
2.1.5	Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών.....	52
2.2	Δίκτυα.....	52
2.2.1	Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά.....	52
2.2.2	Διάδοση των αποτελεσμάτων πρωτοβουλιών όπως τα σχέδια της ευρωπαϊκής ετικέτας γλωσσών και προώθηση της μεταξύ τους δικτύωσης.....	52
2.2.3	Προώθηση της εκμάθησης και χρήσης των λιγότερο διαδεδομένων ευρωπαϊκών γλωσσών.....	53
2.2.4	Υποστήριξη της εν μέρει ή πλήρως δίγλωσσης εκπαίδευσης.....	53
3.	Βασική δραστηριότητα 3 - ΤΠΕ.....	54
3.1	Πολυμερή σχέδια.....	54
3.1.1	Ενίσχυση βασικών ικανοτήτων, όπως η ψηφιακή ικανότητα, γεφύρωση της εκπαίδευσης με τον κόσμο της εργασίας.....	54
3.1.2	Καινοτόμοι παιδαγωγικές μέθοδοι και μέθοδοι αξιολόγησης για διάφορες μαθησιακές διαδρομές.....	55
3.2	Δίκτυα.....	56
3.2.1	Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την προώθηση της χρησιμοποίησης νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.....	56
3.2.2	Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των πιλοτικών σχεδίων και των σχεδίων.....	57
3.2.3	Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού ψηφιακού χάσματος.....	57
4.	Βασική δραστηριότητα 4 – Διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων.....	57
4.1	Πολυμερή σχέδια.....	58
4.1.1	Κοινότητες πρακτικής.....	58
4.1.2	Θεματική, στοχοθετημένη διάδοση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων «αξιοποίησης».....	59
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEAN MONNET.....	59
1.	Σχέδια διδασκαλίας (μονάδες διδασκαλίας Jean Monnet, έδρες Jean Monnet και προσωποπαγείς έδρες Jean Monnet).....	60
2.	Άλλα ακαδημαϊκά και ερευνητικά σχέδια (κέντρα αριστείας Jean Monnet, δραστηριότητες πληροφόρησης και έρευνας και πολυμερείς ομάδες έρευνας).....	61

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Οι στόχοι του προγράμματος διά βίου μάθησης καθορίζονται στο άρθρο 1 της απόφασης αριθ. 1720/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης

¹ (στο εξής η «απόφαση για τη θέσπιση του προγράμματος»). Ισχύουν, ανάλογα με την περίπτωση, για όλα τα μέρη του προγράμματος και συμπληρώνονται από ειδικούς και επιχειρησιακούς στόχους για κάθε επιμέρους πρόγραμμα (βλ. σχετικά κεφάλαια της παρούσας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων).

Ο γενικός στόχος του προγράμματος, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι «να συμβάλει, με τη διά βίου μάθηση, στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, καλύτερες και περισσότερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας, παράλληλα, ικανοποιητική προστασία του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές». Αποσκοπεί ιδίως στην ενίσχυση των ανταλλαγών, της συνεργασίας και της κινητικότητας μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να καταστούν παγκόσμιο σημείο αναφοράς ως προς την ποιότητα.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η συμβολή στην ανάπτυξη ποιοτικής διά βίου μάθησης και η προώθηση υψηλών επιδόσεων, καινοτομίας και μιας ευρωπαϊκής διάστασης στα συστήματα και τις πρακτικές στον χώρο της διά βίου μάθησης·
- β) η υποστήριξη της πραγμάτωσης του ευρωπαϊκού χώρου για τη διά βίου μάθηση·
- γ) η συνδρομή στη βελτίωση της ποιότητας, της ελκυστικότητας και της προσπελασιμότητας των ευκαιριών για διά βίου μάθηση στα κράτη μέλη·
- δ) η ενίσχυση της συμβολής της διά βίου μάθησης στην κοινωνική συνοχή, στην ενεργό συμμετοχή στα κοινά, στον διαπολιτισμικό διάλογο, στην ισότητα των φύλων και στην προσωπική ολοκλήρωση του ατόμου·
- ε) η συνδρομή στην προώθηση της δημιουργικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της απασχολησιμότητας και της επιχειρηματικότητας·

¹ Απόφαση αριθ. 1720/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης
<http://eur-lex.europa.eu/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:327:0045:0068:EN:PDF>
(τροποποιήθηκε από την απόφαση αριθ. 1357/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008).

στ) η αυξημένη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση των ατόμων όλων των ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των μειονεκτουσών ομάδων, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού επιπέδου·

ζ) η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας·

η) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ)·

θ) η ενίσχυση του ρόλου της διά βίου μάθησης στη συνειδητοποίηση της ιδιότητας του ευρωπαίου πολίτη, με βάση την κατανόηση και τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας και την ενθάρρυνση της ανεκτικότητας και του σεβασμού προς τους άλλους λαούς και πολιτισμούς·

ι) η προώθηση της συνεργασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην Ευρώπη·

ια) η ενθάρρυνση της βέλτιστης χρήσης των αποτελεσμάτων, των καινοτόμων προϊόντων και των διαδικασιών και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών στους τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα διά βίου μάθησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

2. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τον Νοέμβριο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε το νέο πρόγραμμα Erasmus για όλους², για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό κατά την περίοδο 2014-2020. Καθώς το 2013 είναι το τελευταίο έτος του προγράμματος διά βίου μάθησης, ορισμένες από τις στρατηγικές προτεραιότητες (π.χ. συμμαχίες γνώσης και συμμαχίες τομέων δεξιοτήτων), ενώ είναι πλήρως ενταγμένες στο πρόγραμμα διά βίου μάθησης, προσβλέπουν στο μελλοντικό πρόγραμμα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επιτυχής ολοκλήρωση του τρέχοντος προγράμματος και η μετάβαση στο νέο.

Στη σημερινή οικονομική κατάσταση, η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει τη διπλή πρόκληση της εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών σε πλαίσιο μηδενικής ή πολύ χαμηλής ανάπτυξης και, παράλληλα, της προώθησης της αριστείας στα συστήματά της εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε τα άτομα να εφοδιάζονται με το ευρύ φάσμα γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που χρειάζονται για να μπορούν να προσαρμόζονται διαρκώς στην ταχύτατα μεταβαλλόμενη και ολοένα απαιτητικότερη αγορά εργασίας, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό τα κράτη μέλη να μην θέσουν σε κίνδυνο την ανάκαμψη και να επανεξετάσουν τις δαπάνες τους για επενδύσεις που ευνοούν την ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων, οι πολιτικές θα πρέπει, επομένως, να στρέψουν την προσοχή τους προς την αποτελεσματική και αποδοτική επένδυση. Το δυναμικό του προγράμματος διά βίου μάθησης πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως προκειμένου να προσδιοριστούν ορθές πρακτικές και να δοθεί ώθηση στις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα συμβάλουν στην αύξηση του επιπέδου και της χρησιμότητας των δεξιοτήτων στην Ευρώπη.

² COM(2011) 788 τελικό της 23.11.2011 (αριθ. σελίδας): http://ec.europa.eu/education/erasmus-for-all/doc/legal_en.pdf

Ευρύτερη προτεραιότητα του προγράμματος διά βίου μάθησης (ΠΔΒΜ) είναι η ενίσχυση της συμβολής της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις προτεραιότητες και τους βασικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»³, της στρατηγικής ανάπτυξης της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό αξία, βασίζοντας την ανάπτυξη στη γνώση, χειραφετώντας τους ανθρώπους σε κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς και διασφαλίζοντας την πρόσβαση των πολιτών στη διά βίου μάθηση και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση διαδραματίζουν μείζονα ρόλο για την επίτευξη των προτεραιοτήτων που καθορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία, όπως και ο ένας από τους πέντε πρωταρχικούς στόχους της, αποσκοπεί στην επίτευξη ποσοστού μικρότερου από 10% όσον αφορά την εγκατάλειψη του σχολείου και τουλάχιστον 40% όσον αφορά τα άτομα ηλικίας 30-34 ετών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ή αντίστοιχο επίπεδο).

Οι τομείς προτεραιότητας που καθορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» καλύπτονται από επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τέσσερις εκ των οποίων αφορούν περισσότερο τον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης:

- Νεολαία σε κίνηση⁴: Στόχος της είναι η αύξηση των ευκαιριών των νέων όσον αφορά την εξεύρεση εργασίας ενισχύοντας την κινητικότητα φοιτητών και ασκουμένων και βελτιώνοντας την ποιότητα και την ελκυστικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη.
- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας⁵: Στόχος της είναι η διευκόλυνση των ατόμων όσον αφορά την απόκτηση των κατάλληλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων και τη χρήση τους σε κατάλληλες θέσεις εργασίας. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να διατυπωθούν οι καλύτερες δυνατές προβλέψεις σχετικά με τις δεξιότητες που θα απαιτηθούν στο μέλλον και να βοηθηθούν οι ενδιαφερόμενοι να αναπτύξουν τις εν λόγω δεξιότητες μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Ένωση της καινοτομίας⁶: Στόχος της είναι η βελτίωση των συνθηκών και της πρόσβασης σε χρηματοδοτικά μέσα για την έρευνα και την καινοτομία στην Ευρώπη, και η διασφάλιση της μετατροπής καινοτόμων ιδεών σε προϊόντα και υπηρεσίες που μπορούν να δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.
- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη: Γενικός στόχος του ψηφιακού θεματολογίου είναι η παροχή βιώσιμων οικονομικών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων από μια ψηφιακή ενιαία αγορά η οποία θα βασίζεται σε ταχεία και υπερταχεία πρόσβαση στο διαδίκτυο και

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ευρώπη 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. COM(2010) 2020:

<http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25/26 Μαρτίου 2010, EUCO 7/10: Συμπεράσματα, I. Ευρώπη 2020: Μια νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και την ανάπτυξη: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/113591.pdf

⁴ . Βλέπε επίσης http://ec.europa.eu/education/news/news2540_en.htm

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας: Ευρωπαϊκή συμβολή για την πλήρη απασχόληση: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6328&langId=en>. Βλ. επίσης

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=958>

σε διαλειτουργικές εφαρμογές. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να βελτιωθεί ο ψηφιακός γραμματισμός, οι δεξιότητες και η κοινωνική ένταξη.

Η εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» εισήλθε σε μια νέα φάση όταν η Επιτροπή ξεκίνησε το πρώτο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρουσιάζοντας την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2011. Στο τέλος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2011, εκδόθηκαν συστάσεις ανά χώρα (ΣΑΧ) με σκοπό να καθοδηγήσουν τα κράτη μέλη κατά τις μεταρρυθμιστικές τους προσπάθειες. 16 από αυτές τις ΣΑΧ αναφέρονται σε βασικά θέματα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, δηλαδή την πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο, την σχολική και προσχολική εκπαίδευση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τη διά βίου μάθηση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) και τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων με τις ανάγκες για δεξιότητες στην αγορά εργασίας.

Το πρόγραμμα διά βίου μάθησης υποστηρίζει ιδίως την εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπως περιγράφεται στο στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2009⁷. Μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, οι στόχοι των κρατών μελών είναι οι ακόλουθοι:

- **υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας** με την εφαρμογή στρατηγικών διά βίου μάθησης, με την ανάπτυξη πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και μέτρων για τη διευκόλυνση πιο ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών, και με την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας όλων των εκπαιδευομένων, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών σε ολόκληρη την Ευρώπη,
- **βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**, αφού θα δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευομένους να αποκτήσουν τις βασικές δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την απασχολησιμότητά τους, θα διασφαλιστεί υψηλής ποιότητας διδασκαλία και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και θα βελτιωθεί η ελκυστικότητα και η αποτελεσματικότητα όλων των επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- **προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά**, με την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων μέσω προσχολικής εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας, πιο στοχοθετημένης στήριξης και εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς· και
- **ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης** με την προώθηση της απόκτησης εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων και με τη δημιουργία συμπράξεων με τον ευρύτερο κόσμο, και ειδικότερα με τις επιχειρήσεις, προκειμένου να καταστούν τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πιο ανοικτά και πιο συναφή προς τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της ευρύτερης κοινωνίας.

⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 2009, σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), (2009/C119/02): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:EN:PDF>

Τον Φεβρουάριο του 2012 το Συμβούλιο ενέκρινε την πρώτη κοινή έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής στο πλαίσιο του «ΕΚ 2020». Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2009, η κοινή έκθεση αξιολογεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί κατά τη διάρκεια του πρώτου κύκλου εργασίας 2009 – 2011 και, στη βάση αυτή, παρουσιάζει προτάσεις για μια νέα δέσμη τομέων προτεραιότητας για τον δεύτερο κύκλο εργασιών 2012 - 2014. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται στη συνεισφορά του «ΕΚ 2020» για την εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Από την έκθεση προκύπτει ότι τα κράτη μέλη σημειώνουν αργή πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων τους σε σχέση με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για τη μείωση του ποσοστού πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο κάτω του 10% και ότι η επίτευξη του στόχου της ΕΕ για την τριτοβάθμια ή ισοδύναμη εκπαίδευση (40% έως το 2020) δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη. Τονίζει επίσης ότι για να υπάρξει ανάπτυξη και να αντιμετωπιστεί η υψηλή ανεργία των νέων είναι αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στην επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και να διασφαλιστεί ότι όλοι οι πολίτες αποκτούν δεξιότητες σχετικές με την αγορά εργασίας.

Στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΓΔ ΕΑΕ) δημοσιεύεται πλήρης σειρά εγγράφων αναφοράς για την εν λόγω πολιτική⁸.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο πολιτικής για τη σχολική εκπαίδευση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη μάθηση ενηλίκων παρουσιάζεται στα κεφάλαια σχετικά με τα τομεακά προγράμματα.

⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy_en.htm

3. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Βάσει του πλαισίου στρατηγικής πολιτικής που περιγράφεται ανωτέρω, προσδιορίστηκαν οι ακόλουθες γενικές προτεραιότητες για τη συγκεκριμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων:

1. Ανάπτυξη στρατηγικών για διά βίου μάθηση και κινητικότητα

Η συγκεκριμένη προτεραιότητα ευθυγραμμίζεται με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την κινητικότητα των νέων⁹, την Πράσινη Βίβλο για την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων¹⁰ και την εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση»¹¹ της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Για να δοθεί προώθηση στην επέκταση της μαθησιακής κινητικότητας, θα δοθεί προτεραιότητα στην ενθάρρυνση πρωτοβουλιών με στόχο την ανάπτυξη στρατηγικών κινητικότητας και την άρση των εμποδίων στην κινητικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, θα ενθαρρυνθούν ιδιαίτερα οι πρωτοβουλίες μεταξύ περιφερειών διαφορετικών κρατών μελών. Ωστόσο, οι στρατηγικές κινητικότητας μπορούν επίσης να αναπτυχθούν σε τομεακό επίπεδο (π.χ. σ' έναν βιομηχανικό κλάδο) ή μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Θα πρέπει επίσης να διερευνηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω η αυξανόμενη προσοχή που δίνεται στα μαθησιακά αποτελέσματα, ο αποτελεσματικός διά βίου επαγγελματικός προσανατολισμός, η εφαρμογή εργαλείων όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) και τα Εθνικά Πλαίσια Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΘΠΕΠ), το Europass, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) που ενισχύουν τη διά βίου μάθηση και την κινητικότητα, ενώ προωθούν την επικύρωση και αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.

2. Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του 2009 για τη συνεργασία πανεπιστημίων και επιχειρήσεων¹², στόχος είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ όλων των τομέων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας. Η συμβολή των κοινωνικών εταίρων ώστε η εκπαίδευση και η κατάρτιση να αποκτήσουν μεγαλύτερη σχέση με τον κόσμο της εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για την αγορά εργασίας, για

⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την κινητικότητα των νέων (2008/C 320/03): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:320:0006:0009:EN:PDF>

¹⁰ COM(2009) 329 τελικό: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/mobility/com329_en.pdf

¹¹ Βλ. υποσημείωση 4.

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα εταιρική σχέση για τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων: το φόρουμ της ΕΕ για το διάλογο πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, COM(2009) 158 τελικό: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0158:FIN:EN:PDF>. Συνέχεια δόθηκε τον Μάρτιο του 2010 από ένα φόρουμ της Επιτροπής σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων: http://ec.europa.eu/education/school-education/business_en.htm

την απασχολησιμότητα των ανθρώπων και για τις επιχειρηματικές δυνατότητες. Η συνεργασία μεταξύ της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση του προσανατολισμού σε θέματα σπουδών και σταδιοδρομίας.

3. Στήριξη της αρχικής και συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και των διευθυντών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης

Όπως αναφέρθηκε στην άτυπη σύνοδο των υπουργών που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2009, υπάρχει άρρηκτη σχέση μεταξύ της ποιότητας της εκπαίδευσης και της ποιότητας των εκπαιδευτικών και των προσώπων που διαχειρίζονται και διευθύνουν εκπαιδευτικά ιδρύματα. Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματα που εξέδωσε σχετικά με το θέμα αυτό τον Νοέμβριο του 2009¹³, ζήτησε από την Επιτροπή να στηρίξει τη συνεργασία και τις ανταλλαγές ορθών πρακτικών σε σχετικούς τομείς¹⁴. Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης ενισχύουν τις εξελίξεις αυτές.

4. Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Όπως αναφέρεται στην κοινή έκθεση του 2010 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, παρότι η εφαρμογή του πλαισίου βασικών ικανοτήτων¹⁵ έχει προχωρήσει περισσότερο σε επίπεδο γενικής σχολικής εκπαίδευσης, η επιτυχία του υπήρξε έως τώρα πιο περιορισμένη όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Επομένως, σκοπός της προτεραιότητας αυτής είναι να ενθαρρύνει όλους τους τομείς, ξεκινώντας από την προσχολική εκπαίδευση, να αναπτύξουν σχέδια επικεντρωμένα στις ακόλουθες βασικές ικανότητες, τον καθένα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του:

1. Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα·
2. Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες·
3. Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία·
4. Ψηφιακή ικανότητα·
5. Μεταγνωστικές ικανότητες (learning to learn)·
6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη·
7. Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα·
8. Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση.

Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθεί ιδιαίτερα η πολυγλωσσία.

5. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των μεταναστών και των Ρομά

¹³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, για την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων. (2009/C 302/04): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:302:0006:0009:EN:PDF>

¹⁴ Τον Απρίλιο του 2010 εκδόθηκε για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής ένα εγχειρίδιο σχετικά με την εισαγωγική κατάρτιση των νέων εκπαιδευτικών: Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers (Ανάπτυξη συνεκτικών και περιεκτικών προγραμμάτων εισαγωγικής κατάρτισης για νέους εκπαιδευτικούς: ένα εγχειρίδιο για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής) [SEC(2010) 538 τελικό] http://ec.europa.eu/education/school-education/doc2254_en.htm

¹⁵ Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση - ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/l1-learning/keycomp_en.pdf. Βλ. επίσης: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc2279_en.htm

Μετά το Ευρωπαϊκό Έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (2010), η υιοθέτηση ενός βασικού στόχου υπό τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»¹⁶ για τον περιορισμό της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010 σχετικά με την εκπαίδευση των μεταναστών και την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης¹⁷, τα σχέδια θα πρέπει να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη μέσω της εκπαίδευσης. Στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης, ιδιαίτερη σημασία θα έχουν η πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο και οι ειδικές ανάγκες. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα δοθεί έμφαση στη διεύρυνση της πρόσβασης σε νέους τύπους εκπαιδευομένων.

Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη συμμετοχή των μεταναστών, των ομάδων με λιγότερες ευκαιρίες, περιλαμβανομένων των Ρομά, και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με ειδικές ανάγκες θα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα σχολεία, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) και την εκπαίδευση ενηλίκων. Η πρόσβαση σε κατάλληλο προσανατολισμό για τις συγκεκριμένες ομάδες εκπαιδευομένων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η διάσταση του φύλου έχει μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση, ιδίως επειδή η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου πλήττει περισσότερο τα αγόρια από ό,τι τα κορίτσια και επειδή η επιλογή των σπουδών επηρεάζεται σημαντικά από το φύλο του υποψήφιου φοιτητή. Παρότι η διάσταση του φύλου αφορά το πρόγραμμα στο σύνολό του, τα σχέδια που υπάγονται στην παρούσα προτεραιότητα μπορούν να την εξετάζουν ειδικά. Τα σχέδια θα πρέπει επίσης να αναπτύσσουν δραστηριότητες που να στοχεύουν στη στήριξη της εισόδου κοριτσιών και γυναικών σε επαγγέλματα στα οποία υποεκπροσωπούνται.

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι η προώθηση της πρόσβασης σε ευκαιρίες μάθησης (συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών ηλεκτρονικής μάθησης) για ανθρώπους με αναπηρία αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του προγράμματος.

Στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να ενισχύεται η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα κινητικότητας ή άλλη αναπηρία, π.χ. σε σχέση με τα πρότυπα εικονικής ή πραγματικής προσβασιμότητας.

Αυτές οι γενικές στρατηγικές προτεραιότητες αντικατοπτρίζονται με διάφορους τρόπους στα διάφορα υποπρογράμματα που υποστηρίζει το πρόγραμμα διά βίου μάθησης. Όπου απαιτείται, πρόσθετες –ειδικότερες– προτεραιότητες προσδιορίζονται επίσης ανά υποπρόγραμμα ή βασική δραστηριότητα.

4. ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΕΓΚΑΡΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

¹⁶ Βλ. υποσημείωση 3.

¹⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου 2010. 3013η σύνοδος του Συμβουλίου με θέμα ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Βρυξέλλες, 11 Μαΐου 2010
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/114393.pdf

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, τα πολυμερή σχέδια και δίκτυα στο πλαίσιο των προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci και Grundtvig, καθώς και οι βασικές δραστηριότητες του εγκάρσιου προγράμματος είναι επίσης ανοικτά σε εταίρους από τρίτες χώρες οι οποίοι δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα διά βίου μάθησης βάσει του άρθρου 7 της εν λόγω απόφασης. Στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης υποδεικνύονται οι σχετικές δράσεις καθώς και οι τρόποι συμμετοχής. Συνοδευτικά μέτρα υποστηρίζονται σε όλα τα τομεακά προγράμματα και στη βασική δραστηριότητα 2 (Γλώσσες).

Σε όλα τα προγράμματα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη συστηματική διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο σχεδίου, προγράμματος και πολιτικής. Όλες οι σχετικές αιτήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σαφές σχέδιο για τη διάδοση και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τις αιτήσεις συγχρηματοδότησης νέων προγραμμάτων εργασίας για δίκτυα που χρηματοδοτήθηκαν τα προηγούμενα έτη με βάση τις αποδεδειγμένες επιδόσεις των δικτύων και την προστιθέμενη αξία των νέων αιτήσεων.

5. ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟ

Στο παρόν έγγραφο παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι δράσης για τους οποίους ζητείται η υποβολή αιτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος διά βίου μάθησης, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προτεραιότητες πολιτικής – όπου συντρέχει περίπτωση.

Όταν προσδιορίζονται προτεραιότητες για έναν συγκεκριμένο τύπο δράσης, αυτές αντικατοπτρίζουν τα ζητήματα που κατέχουν κεντρική θέση στη χάραξη πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και, **για να επιλεγούν, οι αιτήσεις πρέπει να ανταποκρίνονται τουλάχιστον σε μία από τις εν λόγω προτεραιότητες**. Προκειμένου να διασφαλιστεί κατάλληλη κάλυψη των προτεραιοτήτων, η επιλογή αιτήσεων χρηματοδότησης θα βασίζεται στην ποιότητα των αιτήσεων καθώς και στην ανάγκη ισορροπημένης κάλυψης των προτεραιοτήτων¹⁸.

Η ανάγνωση της γενικής πρόσκλησης πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με τα ακόλουθα έγγραφα:

- την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος διά βίου μάθησης 2007- 2013¹⁹.
- τον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης, όπου περιγράφονται λεπτομερώς, μεταξύ άλλων, οι δράσεις και οι σχετικές οικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις²⁰.

¹⁸ Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες επιλογής αιτήσεων θα δημοσιευθούν στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης – βλ.: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/index_en.htm (στην ενότητα «How to participate»).

¹⁹ Βλ. υποσημείωση 1.

²⁰

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. COMENIUS – ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Τον Νοέμβριο του 2008 το Συμβούλιο συμφώνησε να ενισχύσει την ευρωπαϊκή συνεργασία όσον αφορά τις πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση²¹. Ο σκοπός είναι να παρέχεται σε όλους τους νέους ποιοτική εκπαίδευση η οποία να τους δίνει τα εφόδια που χρειάζονται ώστε να βρουν τη θέση τους στις παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες και στον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας, και να τους βοηθά να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους, όπως στους τομείς της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. Το 2007²² και το 2009²³ το Συμβούλιο κατάρτισε ένα πρόγραμμα συνεργασίας για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων²⁴. Η έμφαση δίνεται στην αναγκαιότητα βελτίωσης της ποιότητας και της συνάφειας του συνολικού κύκλου εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, από την αρχική εκπαίδευση έως την εισαγωγική κατάρτιση των νέων εκπαιδευτικών και τη συνεχή επαγγελματική τους εξέλιξη. Επίσης, το 2009 το Συμβούλιο ασχολήθηκε με την εκπαίδευση των παιδιών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και κάλεσε τα κράτη μέλη να κάνουν, μεταξύ άλλων, στοχοθετημένη χρήση του προγράμματος διά βίου μάθησης ώστε να βρεθούν τρόποι που θα στηρίζουν αποτελεσματικότερα τη μάθηση της συγκεκριμένης ομάδας²⁵.

Οι εν λόγω προτεραιότητες αντικατοπτρίζονται στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»²⁶. Όσον αφορά τη σχολική εκπαίδευση, οι προτεραιότητες αυτές απαιτούν τη λήψη μέτρων που θα εξασφαλίζουν την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων από όλους, ανεξάρτητα από το προσωπικό, κοινωνικό ή οικονομικό υπόβαθρο των μαθητών. Ειδικότερα, απαιτείται περαιτέρω έργο όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες²⁷ και την εξεύρεση τρόπων βελτίωσης της διδασκαλίας και της μάθησης εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων που προωθούν την πρωτοβουλία και την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την προσαρμογή στον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας. Πρέπει να βελτιωθεί επίσης η εκπαίδευση όσον αφορά

²¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την προετοιμασία των νέων για τον 21ο αιώνα: ένα πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας στο σχολικό τομέα (2008/C 319/08): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:319:0020:0022:EN:PDF>

²² Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών συνεργομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (2007/C 300/07): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:300:0006:0009:EN:PDF>

²³ Βλ. υποσημείωση 13.

²⁴

²⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση παιδιών που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών 2009/C301/07: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0005:0008:EN:PDF>

²⁶ Βλ. υποσημείωση 7.

²⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση του επιπέδου βασικών δεξιοτήτων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τα σχολεία για τον 21ο αιώνα – Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2010: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/117853.pdf

τον σεβασμό του περιβάλλοντος²⁸ και τις διαπολιτισμικές ικανότητες. Το στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»²⁹ επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα στόχευσης των προσπαθειών στην ποιότητα της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών³⁰ και, ως προς αυτό, αναγνωρίζει τον βασικό ρόλο της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.

Η μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο σε λιγότερο από 10% μέχρι το 2020 ορίζεται ως ένας από τους κύριους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»³¹. Το 2011 το Συμβούλιο έθεσε ένα πλαίσιο για αποτελεσματικές πολιτικές για την καταπολέμηση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο³², με βάση τη γνώση σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τους νέους να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται μια δέσμη μέτρων για την αποτροπή των συνθηκών που οδηγούν στην πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο, την παρέμβαση υπό μορφή αντίδρασης σε ενδείξεις αυξημένου κινδύνου, και την επαναφορά εκείνων που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο.

Τα ευρωπαϊκά κριτήρια αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»³³ περιλαμβάνουν επίσης –επιπλέον της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο και της ικανότητας γραφής και ανάγνωσης– ποσοτικούς στόχους για τη μείωση του αριθμού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες (ώστε να φθάσει σε ποσοστό κάτω του 15% έως το 2020) και για την αύξηση σε 95 %, έως το 2020, του ποσοστού των παιδιών από 4 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Τον Ιούνιο του 2011 οι υπουργοί Παιδείας εξέδωσαν συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα³⁴, που καθορίζουν μια σειρά προτεραιοτήτων για την ανάπτυξη του τομέα, συμπεριλαμβανομένης της διευρυνόμενης πρόσβασης στις υπηρεσίες και της ενίσχυσης του προσωπικού, των προγραμμάτων σπουδών και της διακυβέρνησής τους.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»³⁵, π.χ., πρόσφατες προβλέψεις για τις μελλοντικές ανάγκες σε δεξιότητες κάνουν λόγο για αύξηση των θέσεων εργασίας που απαιτούν προσόντα υψηλού ή μέτριου επιπέδου. Ωστόσο, τέτοια προσόντα πρέπει να συνοδεύονται από βασικές ικανότητες που παρέχουν τα εφόδια στους νέους ώστε να εργαστούν σε διαπολιτισμικές, πολύγλωσσες και ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες, και συμβάλλουν στη δημιουργικότητα και στην καινοτομία.

Αυτές οι εξελίξεις και οι προκλήσεις σε επίπεδο πολιτικής καθιστούν αναγκαία την ευρωπαϊκή συνεργασία, με σκοπό:

²⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη – Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2010: http://consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/117855.pdf

²⁹ Βλ. υποσημείωση 7.

³⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση παιδιών που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών, Νοέμβριος 2009: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0005:0008:EN:PDF>

³¹ Βλ. υποσημείωση 3.

³² Σύσταση του Συμβουλίου όσον αφορά τις πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο, 28 Ιουνίου 2011: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:EL:PDF>

³³ Βλέπε υποσημείωση 7, παράρτημα Ι.

³⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας: Παροχή σε όλα τα παιδιά μας του καλύτερου δυνατού ξεκινήματος για τον κόσμο του αύριο: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:175:0008:0010:EL:PDF>

³⁵ Βλ. υποσημείωση 5.

- τη συνέχιση και την περαιτέρω βελτίωση του έργου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση³⁶. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διασφαλιστεί ότι παρέχονται τα μέσα σε όλους τους μαθητές, ξεκινώντας από νεαρή ηλικία και ανεξάρτητα από την προέλευση, τις συνθήκες, το φύλο ή τις ειδικές ανάγκες τους, να αποκτήσουν το πλήρες φάσμα των βασικών ικανοτήτων. Η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων πρέπει να στηρίζεται σε στέρεες βασικές δεξιότητες στη γραφή και στην ανάγνωση, στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες και να περιλαμβάνει τόσο θεματικές όσο και εγκάρσιες ικανότητες οι οποίες θα τους παρέχουν κίνητρα και εφόδια για περαιτέρω μάθηση.
- τη στήριξη των σχολείων ώστε να συνεργάζονται με τον κόσμο της εργασίας και άλλους βασικούς παράγοντες εκτός του σχολείου, με την καθιέρωση συμπράξεων και με τη βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων εκπαιδευτικών και μαθητών·
- τη συνέχιση της υποστήριξης των εκπαιδευτικών, των διευθυντών σχολείων, των εκπαιδευτών διδασκόντων και του λοιπού προσωπικού, ώστε τα σχολεία να καταστούν ακόμη πιο αποτελεσματικά περιβάλλοντα μάθησης. Για να συμβεί αυτό, απαιτείται βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, αποτελεσματικότερη πρόσληψη και διατήρηση των εκπαιδευτικών, και παροχή βοήθειας προς τους διευθυντές των σχολείων, ώστε να εστιάζουν τις προσπάθειές τους στο βασικό καθήκον της βελτίωσης της μάθησης μαθητών και εκπαιδευτικών.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Comenius

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Comenius, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) να αναπτυχθούν στους νέους και στο εκπαιδευτικό προσωπικό η γνώση και η κατανόηση της ποικιλομορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και γλωσσών και της αξίας της·
- β) να βοηθηθούν οι νέοι ώστε να αποκτήσουν τις βασικές βιοτικές δεξιότητες και ικανότητες που είναι απαραίτητες για την προσωπική τους ανάπτυξη, για τη μελλοντική τους απασχόληση και για να γίνουν ενεργοί πολίτες σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Comenius, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της κινητικότητας που αφορά μαθητές και εκπαιδευτικό προσωπικό στα διάφορα κράτη μέλη·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση των συμπράξεων μεταξύ σχολείων από διαφορετικά κράτη μέλη, κατά τρόπον ώστε τουλάχιστον 3 εκατομμύρια μαθητές να συμμετάσχουν σε κοινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του προγράμματος·
- γ) η ενθάρρυνση της εκμάθησης σύγχρονων ξένων γλωσσών·
- δ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·

³⁶ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/EK): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:EN:PDF>

- ε) η ενίσχυση της ποιότητας και της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών·
- στ) η υποστήριξη βελτιώσεων στις παιδαγωγικές προσεγγίσεις και στη διαχείριση των σχολείων.

Προτεραιότητες για τις δράσεις του προγράμματος Comenius

1.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Η κινητικότητα των προσώπων σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα και οι δράσεις συμπράξεων στο πλαίσιο του Comenius περιλαμβάνουν τα εξής:

- κινητικότητα μεμονωμένων μαθητών στο πλαίσιο τρέχουσας ή προηγούμενης σύμπραξης σχολείων·
- συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό (ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση)·
- προπαρασκευαστικές επισκέψεις για συμπράξεις σχολείων, συμπράξεις Regio, κινητικότητα μεμονωμένων μαθητών, δίκτυα και πολυμερή σχέδια·
- περίοδοι άσκησης σε θέσεις βοηθών για μελλοντικούς εκπαιδευτικούς·
- πολυμερείς και διμερείς συμπράξεις σχολείων που περιλαμβάνουν κινητικότητα μαθητών και προσωπικού στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων σύμπραξης·
- συμπράξεις Comenius Regio·
- eTwinning (ηλεκτρονική αδερφοποίηση).

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές προτεραιότητες για τις συγκεκριμένες δράσεις, οι λεπτομέρειες των οποίων καθορίζονται στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης³⁷.

1.2 Πολυμερή σχέδια

1.2.1 Προς τα σχολεία του 21ου αιώνα: διαφάνεια, καινοτομία και συνάφεια

Η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων³⁸ και κινήτρων για την επιδίωξη της μάθησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνάφεια της διδασκαλίας και της μάθησης, για ένα ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, στον οποίο η παιδεία για την τεχνολογία και τα μέσα επικοινωνίας, τη δημιουργικότητα και το πνεύμα καινοτομίας γίνεται ολοένα και σημαντικότερη. Οι συμπράξεις με τον κόσμο της εργασίας και του πολιτισμού μπορούν να ενισχύσουν τα κίνητρα των νέων, να τους βοηθήσουν στον προσανατολισμό των σπουδών/της σταδιοδρομίας τους και να ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και την επιχειρηματικότητα.

Τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν εταίρους τόσο από το σχολείο όσο και από τον έξω κόσμο. Πρέπει να αναπτύσσουν μεθόδους, στρατηγικές, εκπαιδευτικό υλικό και/ή άλλους τύπους εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό:

- την ενθάρρυνση νέων μορφών διδασκαλίας και μάθησης, την ενίσχυση του μαθησιακού περιβάλλοντος στα σχολεία και την καλύτερη προσαρμογή τους στην πραγματικότητα του 21ου αιώνα·

³⁷ Βλ. υποσημείωση 20.

³⁸ [Βλ. υποσημείωση 15.](#)

- την καθιέρωση μοντέλων εταιρικής σχέσης και δικτύωσης μεταξύ σχολείων και του κόσμου της εργασίας και του πολιτισμού·
- την συμμετοχή στον προβληματισμό σχετικά με την ευημερία στο σχολείο, για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·
- την ενθάρρυνση και την προαγωγή της δημιουργικότητας των μαθητών·
- την ενθάρρυνση του πνεύματος πρωτοβουλίας των νέων και την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων τους.

1.2.2 Ηγεσία των σχολείων και αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών

Προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες του ταχέως μεταβαλλόμενου κόσμου της εργασίας και των ολοένα και πιο ποικιλόμορφων κοινωνιών, τα σχολεία πρέπει να βοηθούν τους νέους να αναπτύξουν πλήρες φάσμα βασικών ικανοτήτων. Αυτό απαιτεί κατάλληλη αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων και υψηλής ποιότητας συνεχή επαγγελματική εξέλιξη καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα για την εισαγωγική κατάρτιση όλων των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα είναι καθοριστικής σημασίας. Τα σχέδια πρέπει:

- να καλύπτουν τις ικανότητες που απαιτούνται από τους σημερινούς διευθυντές σχολείων, και να αναπτύξουν, να δοκιμάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικούς τρόπους στήριξης των διευθυντών σχολείων στην επαγγελματική τους εξέλιξη·
- να αναπτύξουν τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών ώστε να συνεργάζονται μεταξύ τους, με τις οικογένειες των μαθητών και με τον έξω κόσμο·
- να αναπτύξουν, να δοκιμάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές διωπηρεσιακές προσεγγίσεις για την υποστήριξη των νέων εκπαιδευτικών στην αρχή της σταδιοδρομίας τους (εισαγωγική κατάρτιση)³⁹.

1.2.3 Βασικές δεξιότητες⁴⁰ και «εγκάρσιες βασικές ικανότητες»

Κατά τη σχολική τους ζωή, οι νέοι πρέπει να αναπτύξουν τόσο στέρεες βασικές δεξιότητες – στην ανάγνωση, τη γραφή, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες, όσο και εγκάρσιες βασικές ικανότητες - μεταγνωστικές ικανότητες, πνεύμα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητα, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές ικανότητες, καθώς και παιδεία για τα μέσα επικοινωνίας. Η διδασκαλία και η μάθηση των εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων απαιτούν συχνά προσεγγίσεις που υπερβαίνουν τα όρια συγκεκριμένων θεματικών τομέων και υιοθετούν ολιστική θεώρηση της μάθησης, της προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών. Η πείρα δείχνει ότι ο τρόπος εκτίμησης και αξιολόγησης της μάθησης έχει ισχυρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των συγκεκριμένων βασικών ικανοτήτων.

Τα σχέδια πρέπει:

- να αναζητούν τρόπους ενίσχυσης της μάθησης βασικών δεξιοτήτων, οργάνωσης πραγματικού εντοπισμού των δυσκολιών στα συγκεκριμένα πεδία και στήριξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τις εν λόγω δυσκολίες σε ολόκληρο το σχολικό σύστημα·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύξουν προσεγγίσεις ή μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης οι οποίες στηρίζουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη βασικών εγκάρσιων ικανοτήτων·

³⁹ Βλ. υποσημείωση 14.

⁴⁰ Τον Μάιο του 2009, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα ευρωπαϊκό κριτήριο αξιολόγησης για τη μείωση του αριθμού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες σε ποσοστό 15%: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/framework_en.htm

- να αναπτύσσουν μεθόδους και πρακτικές εκτίμησης και αξιολόγησης οι οποίες να βελτιώνουν την ποιότητα της μάθησης των βασικών δεξιοτήτων και να υποστηρίζουν την ανάπτυξη των προαναφερθεισών βασικών εγκάρσιων ικανοτήτων·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής διάστασης στη διδασκαλία και στη μάθηση.

1.2.4 Μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο, βελτίωση της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των μαθητών Ρομά καθώς και προώθηση της ισότητας των φύλων και των προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς στη μάθηση

Η πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο (ΠΑΣ) παραμένει μεγάλη πρόκληση στην ΕΕ. Τα κράτη μέλη βρίσκονται ενώπιον διαφορετικών προκλήσεων όσον αφορά την πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο. Σε κάποια κράτη μέλη η πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο συνιστά ένα φαινόμενο που παρατηρείται κυρίως στην ύπαιθρο, ενώ σε άλλα επηρεάζει κυρίως μειονεκτούσες περιοχές σε μεγάλες πόλεις. Ορισμένες περιφερειακές και εποχικές αγορές εργασίας (π.χ. τουρισμός, κατασκευές) μπορούν να ωθήσουν τους νέους να εγκαταλείψουν το σχολείο για να εργαστούν σε εργασίες που δεν απαιτούν ειδικευση και δεν προσφέρουν καλές προοπτικές. Ορισμένες χώρες εμφανίζουν υψηλά ποσοστά πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο σε ορισμένους χώρους επαγγελματικής εκπαίδευσης, ενώ άλλες εμφανίζουν χαμηλότερα τέτοια ποσοστά π.χ. σε τομείς μαθητείας.⁴¹ Παρότι πολλοί νέοι που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών είναι επιτυχημένοι μαθητές, κατά μέσο όρο οι επιδόσεις τους είναι χαμηλότερες από εκείνες των γηγενών συνομηλίκων τους. Στους μαθητές Ρομά παρατηρείται μεγάλο ποσοστό νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο πριν από την απόκτηση ενός τελικού πιστοποιητικού. Ομοίως, εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά το ενδιαφέρον και τις επιδόσεις σε ορισμένους θεματικούς τομείς. Όλες αυτές οι συνθήκες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη στήριξη των ατόμων που έχουν αποχωρήσει πρόωρα από το σχολείο ή εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης. Επομένως, τα σχολεία, μαζί με άλλους παράγοντες, μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο αφενός στην αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο και αφετέρου στη βελτίωση της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά.

Τα σχέδια πρέπει:

- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν στρατηγικές και μεθόδους μάθησης οι οποίες θα βοηθούν τους μαθητές που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο να διατηρήσουν τα κίνητρά τους και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, και θα τους προετοιμάζουν για περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν τρόπους στήριξης και παροχής κινήτρων σε μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά ώστε να υλοποιήσουν τις εκπαιδευτικές τους δυνατότητες·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν στρατηγικές για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων φύλου στη διδασκαλία, στη μάθηση και στην επιλογή σταδιοδρομίας·
- να υποστηρίζουν την ανάπτυξη προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς για τη διδασκαλία και τη μάθηση οι οποίες να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όλων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

⁴¹ Αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: Μια βασική συμβολή στην ατζέντα «Ευρώπη 2020», Βρυξέλλες, 31.1.2011 COM(2011) 18 τελικό, http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_en.pdf

1.3 Δίκτυα

1.3.1 Επιχειρηματικότητα και δεσμοί με τον κόσμο της εργασίας

Η ανάπτυξη πνεύματος πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας ως βασικής ικανότητας⁴² περιλαμβάνει την ικανότητα μετουσίωσης των ιδεών σε πράξη, εργασίας στο πλαίσιο σχεδίων, και κατανόησης του τρόπου λειτουργίας της οικονομίας. Τα σχολεία μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη της ικανότητας αυτής ενθαρρύνοντας την πρωτοβουλία, την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και συνάπτοντας εταιρικές σχέσεις με τον κόσμο της εργασίας.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας αυτής, οι οργανώσεις-εταίροι θα πρέπει να συνδέουν σε δίκτυα τους πόρους και την εμπειρογνωμοσύνη προκειμένου να εντοπίζονται και να διαδίδονται αποτελεσματικοί τρόποι με τους οποίους θα δοθεί βοήθεια στα σχολεία:

- για την ανάπτυξη μαθησιακών περιβαλλόντων που ενθαρρύνουν την πρωτοβουλία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία στους μαθητές και στο προσωπικό·
- για τη συνεργασία σε σύμπραξη με τον κόσμο της εργασίας·
- για τη βελτίωση του προσανατολισμού των μαθητών·
- για την υποστήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και των διευθυντών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σχετικά με αυτά τα θέματα.

1.3.2 Αύξηση της ελκυστικότητας της επιστημονικής εκπαίδευσης

Η απάντηση στις παγκόσμιες προκλήσεις, όπως στην κλιματική αλλαγή, με την ανάπτυξη πιο πράσινης και πιο έξυπνης οικονομίας προϋποθέτει την κατανόηση των αλλαγών που προκαλεί η ανθρώπινη δραστηριότητα στον φυσικό κόσμο και τη συναίσθηση της ευθύνης κάθε μεμονωμένου πολίτη. Έτσι, η κατανόηση των θεμελιωδών αρχών των θετικών επιστημών και το ενδιαφέρον για τη βιώσιμη ανάπτυξη έχουν καταστεί καθοριστικά στοιχεία μιας ενεργής, υπεύθυνης συμμετοχής στα κοινά.

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα δίκτυα θα πρέπει:

- να εντοπίζουν και να διαδίδουν αποτελεσματικές μεθόδους διδασκαλίας των θετικών επιστημών, όπως διδασκαλία βασισμένη στην έρευνα, ιδίως για τη βιώσιμη ανάπτυξη·
- να αναπτύσσουν υπηρεσίες προσανατολισμού και πληροφόρησης σχετικά με επιστημονικές σταδιοδρομίες·
- να αναπτύσσουν μεθόδους μείωσης της άνιση εκπροσώπησης των δύο φύλων στην εκπαίδευση στους κλάδους των θετικών επιστημών και στις σχετικές σταδιοδρομίες.

1.3.3 Ανάπτυξη της παροχής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας

Η πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα αποτελεί τη βάση για αποτελεσματική μελλοντική μάθηση, βοηθά την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών και ωφελεί τα παιδιά που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Η ποιότητα εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τις ικανότητες του προσωπικού, τη διδακτέα ύλη, τη συνεργασία με τους γονείς και το γενικότερο περιβάλλον μάθησης.

⁴² Βασική ικανότητα 7 στις Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση – ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/l1-learning/keycomp_en.pdf, Βλ. επίσης: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc2279_en.htm

Τα δίκτυα θα πρέπει να εντοπίζουν, να ανταλλάσσουν και να διαδίδουν αποτελεσματικούς τρόπους για:

- τη βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του λοιπού προσωπικού, και της ποιότητας της διδακτέας ύλης και των μαθησιακών περιβαλλόντων για παιδιά προσχολικής ηλικίας·
- τον εντοπισμό και την υποστήριξη των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες ή εκείνων που βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικά μειονεκτική θέση·
- τη στήριξη της γλωσσικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης του αλφαριθμητισμού στα μικρά παιδιά.

1.3.4 Ανάπτυξη ειδικής αγωγής με σκοπό την ενσωμάτωση όλων των νέων, ιδίως των νέων με αναπηρία

Η αξιοποίηση της πολυμορφίας και η εφαρμογή των αρχών της ενσωμάτωσης στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση απαιτούν την επανεξέταση των περιβαλλόντων μάθησης, των πόρων και των ικανοτήτων εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων, την εξέταση των εμποδίων και τον εντοπισμό ευκαιριών.

Τα δίκτυα πρέπει να εντοπίζουν και να διαδίδουν αποτελεσματικές προσεγγίσεις οι οποίες:

- να προωθούν την ενσωμάτωση, συμπεριλαμβανομένης της διεύρυνσης των ρόλων των ειδικών σχολείων ώστε να καταστούν κέντρα πόρων·
- να εκπαιδεύουν τους εκπαιδευτικούς, τους διευθυντές σχολείων και το λοιπό προσωπικό των σχολείων στην προώθηση της ενσωμάτωσης.

2. ERASMUS – ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Η ενωσιακή πολιτική για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποσκοπεί στην υποστήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών για μεταρρύθμιση των συστημάτων τους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για να εξασφαλίζεται η συνεκτικότητα και η ικανότητα ανταπόκρισής τους στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης. Απαιτούνται περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης, καθώς και για την αύξηση του επιπέδου των προσόντων του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΤΕ) θα πρέπει να υποστηριχθούν προκειμένου να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στην οικοδόμηση μιας «Ευρώπης της γνώσης». Με τον τρόπο αυτό τα ΙΤΕ θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»⁴³ και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»⁴⁴, που περιλαμβάνει τον βασικό στόχο να αυξηθεί, έως το 2020, σε 40% το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ή ισοδύναμο). Από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες που τέθηκαν σε εφαρμογή με σκοπό την υποστήριξη της επίτευξης των στόχων της «Ευρώπης 2020», η «Νεολαία σε κίνηση»⁴⁵, η «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»⁴⁶ και η «Ένωση καινοτομίας»⁴⁷ περιέχουν ειδικές δράσεις που συνδέονται με την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Όπως υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση «Νεολαία σε κίνηση», την ενίσχυση της διακρατικής κινητικότητας, ως μέσο για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των ατόμων και προώθηση του ανοίγματος και της αμοιβαίας μάθησης στο πλαίσιο των ιδρυμάτων και των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αποτελεί πρωταρχική προτεραιότητα για την ΕΕ της πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, η ατζέντα εκσυγχρονισμού της ΕΕ συμπληρώνει τους στόχους του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (EXTE) όπως εγκρίθηκαν στην υπουργική διάσκεψη της Leuven/Louvain-la-Neuve το 2009 και όπως στη συνέχεια επιβεβαιώθηκαν στη διάσκεψη παρακολούθησης στη Βουδαπέστη και στη Βιέννη το 2010⁴⁸. Ειδικότερα, οι αρμόδιοι υπουργοί για τον EXTE συμφώνησαν σε έναν στόχο, σύμφωνα με τον οποίο, έως το 2020, το 20% των ευρωπαίων πτυχιούχων θα πρέπει να έχουν αποκτήσει μια εμπειρία σπουδών ή εργασίας στο εξωτερικό.

Η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁴⁹ προβλέπει ένα λεπτομερές πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά την επόμενη δεκαετία. Επικεντρώνεται στην ανάγκη να αυξηθεί ο αριθμός των πτυχιούχων, να ενισχυθεί η ποιότητα και η συνάφεια της

⁴³ Βλ. υποσημείωση 7.

⁴⁴ Βλ. υποσημείωση 3.

⁴⁵ Βλ. υποσημείωση 4.

⁴⁶ Βλ. υποσημείωση 5.

⁴⁷ Βλ. υποσημείωση 6.

⁴⁸ <http://www.ehea.info/article-details.aspx; articleid = 43>

⁴⁹ COM(2011) 567 τελικό: http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc/com0911_en.pdf

εκπαίδευσης και της κατάρτισης, να δοθεί προώθηση στην κινητικότητα και στη διακρατική συνεργασία, να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας και να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση και ρυθμίσεις σχετικές με τη διακυβέρνηση.

Τον Νοέμβριο του 2011 εγκρίθηκαν συμπεράσματα του Συμβουλίου, τα οποία επικύρωναν τα βασικά μηνύματα της ανακοίνωσης.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της ΕΕ, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καλούνται να διαδραματίσουν πλήρη ρόλο στο «τρίγωνο της γνώσης» (τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία) και να συμμετάσχουν σε σχέδια που εστιάζουν στην ενισχυμένη συνεργασία με τις επιχειρήσεις. Η προαγωγή της εν λόγω συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συντελεστών της ευρύτερης οικονομίας στηρίζει την λογική του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας⁵⁰, αλλά αφορά και στο σύνολο του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ευρωπαϊκό φόρουμ πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, που ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υποστηρίζει επίσης τη συνεργασία σε αυτό τον τομέα.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Erasmus

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Erasmus, όπως ορίζονται στο άρθρο 21,1 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι:

- α) η υποστήριξη της επίτευξης του ευρωπαϊκού χώρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- β) η ενίσχυση της συμβολής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης στη διαδικασία της καινοτομίας.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Erasmus, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι:

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της κινητικότητας των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού σε ολόκληρη την Ευρώπη, ώστε να συμβάλει το πρόγραμμα στην επίτευξη, ως το 2012, συμμετοχής τουλάχιστον 3 εκατομμυρίων ατόμων στην κινητικότητα των φοιτητών, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus και των προηγούμενων προγραμμάτων·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της πολυμερούς συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη·
- γ) η αύξηση του βαθμού διαφάνειας και συμβατότητας μεταξύ των επαγγελματικών προσόντων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης που αποκτώνται στην Ευρώπη·
- δ) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεων·
- ε) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στην εκπαίδευση και κατάρτιση τριτοβάθμιου επιπέδου και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από μία συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- στ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ.

50

Προτεραιότητες για τις δράσεις Erasmus

2.1 Κινητικότητα

Κινητικότητα φοιτητών, διδακτικού και λοιπού προσωπικού ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η κινητικότητα των φοιτητών, του διδακτικού και του λοιπού προσωπικού των ΙΤΕ παίζει βασικό ρόλο για την Ευρώπη της γνώσης και για έναν αυθεντικό Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για την περαιτέρω ενίσχυση της κινητικότητας στην Ευρώπη, τα ιδρύματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω τη θεσμική τους στρατηγική κινητικότητας για τα προσεχή έτη, και να συμπεριλάβουν την κινητικότητα τόσο των φοιτητών, όσο και του προσωπικού. Όσον αφορά την κινητικότητα των φοιτητών, τα ιδρύματα καλούνται να αυξήσουν περαιτέρω την κινητικότητα για σπουδές και τοποθετήσεις προκειμένου να συμβάλουν αποφασιστικά στη διαδικασία «Μπολόνια 2020» και στον ευρωπαϊκό στόχο κινητικότητας, σύμφωνα με τον οποίο έως το 2020 το 20% των ευρωπαϊκών πτυχιούχων πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει μία περίοδο κινητικότητας.

Κατά την επίτευξη αυτών των φιλόδοξων ποσοτικοποιημένων στόχων, πρωταρχική σημασία έχει η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας. Ζητείται, συνεπώς, από τις οργανώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να οργανώσουν με τον καλύτερο τρόπο την κινητικότητα για τους φοιτητές και το προσωπικό, με πλήρη σεβασμό των αρχών και των κατευθυντήριων γραμμών για την ποιότητα, που καθορίζονται στον πανεπιστημιακό χάρτη Erasmus και στον ευρωπαϊκό χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα⁵¹.

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δράσεων.

Εντατικά προγράμματα Erasmus (ΕΠ)

Τα εντατικά προγράμματα (ΕΠ) είναι σύντομα προγράμματα σπουδών τα οποία συγκεντρώνουν φοιτητές και διδακτικό προσωπικό ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρεις τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες. Εκτός από τα μαθησιακά αποτελέσματα σε θεματικές ικανότητες, τα εντατικά προγράμματα θα πρέπει να ευνοούν τη μετάδοση εγκάρσιων ικανοτήτων, ενώ ο φόρτος εργασίας των συμμετεχόντων φοιτητών θα πρέπει να αναγνωρίζεται μέσω των μονάδων ECTS (ή άλλων ισοδύναμων μονάδων).

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης.

Εντατικά γλωσσικά προγράμματα Erasmus

Τα προγράμματα αυτά συνιστούν θεμελιώδες στοιχείο για την ανάπτυξη των γλωσσικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων των κινητικών φοιτητών και για την προώθηση της πολυγλωσσίας στην Ευρώπη.

⁵¹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη διακρατική κινητικότητα εντός της Κοινότητας για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης: Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα (2006/L 394/5): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0005:0009:EN:PDF>.

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης.

2.2 Πολυμερή σχέδια

Τα πολυμερή σχέδια Erasmus στηρίζουν τη συνεργασία ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε μεταξύ τους είτε με άλλους σχετικούς ενδιαφερομένους.

Θα προτιμώνται καινοτόμα σχέδια που επικεντρώνονται σε θεματικούς τομείς και πεδία που δεν καλύπτονται επαρκώς από σχέδια τα οποία έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της δράσης αυτής.

Τα πολυμερή σχέδια καλύπτουν τις πέντε προτεραιότητες που ακολουθούν.

2.2.1 Αύξηση του μορφωτικού επιπέδου και ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα στηρίζουν δράσεις που στοχεύουν στην αύξηση της πρόσβασης και στη βελτίωση της κοινωνικής διάστασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κύριοι στόχοι είναι η διεύρυνση της συμμετοχής και η αύξηση των ποσοστών ολοκλήρωσης για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες (εξαιτίας παραγόντων όπως το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, αναπηρίες, εθνοτικοί ή μεταναστευτικοί λόγοι κλπ.) και τους μη παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους (φοιτητές μερικής φοίτησης, φοιτητές με απαιτητικές οικογενειακές υποχρεώσεις, ενήλικοι εκπαιδευόμενοι κλπ.), η ενίσχυση της διάβιου μάθησης μέσα από τη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών, η ανάπτυξη της κοινωνικής ευθύνης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και η βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε τομείς σπουδών με ιδιαίτερα μη ισόρροπη εκπροσώπηση.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στη διεύρυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες καθώς και τους μη παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους, για παράδειγμα προωθώντας την αναγνώριση προηγούμενης μη τυπικής και άτυπης μάθησης, αναπτύσσοντας ή ενισχύοντας την πρόσβαση σε επαγγελματικό προσανατολισμό και στην παροχή συμβουλών, και με ειδικές προτάσεις για την επιλογή φοιτητών ώστε να στοχεύονται νέες ομάδες φοιτητών, π.χ. πορείες προόδου από την επαγγελματική και λοιπή εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·
- σε συστήματα για την παρακολούθηση των εξελίξεων όσον αφορά τη διεύρυνση της πρόσβασης για υποεκπροσωπούμενες ομάδες·
- στην ανάπτυξη πολιτικών για την αύξηση των ποσοστών ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης της εξατομικευμένης στήριξης (οικονομικής ή άλλης) και του επαγγελματικού προσανατολισμού για τους φοιτητές·
- στην ανάπτυξη ευέλικτων παροχών, ιδίως για διαδρομές σπουδών μερικής ή εξατομικευμένης φοίτησης (συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως), για την ικανοποίηση των ειδικών αναγκών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·
- στην ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων μέσα από την προώθηση της συμμετοχής και της επιτυχίας των υποεκπροσωπούμενων φύλων σε συναφείς κλάδους·
- στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και την ανάπτυξη της κοινωνικής ευθύνης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δραστηριοτήτων εκτός δομών στην κοινότητα και διαδρομών πρόσβασης βασισμένων στην κοινότητα.

2.2.2 Βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

Τα σχέδια στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας υποστηρίζουν δραστηριότητες που βοηθούν στην προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών στις τρέχουσες και τις αναδυόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και που προσφέρουν απασχολησιμότητα και εγκάρσιες δεξιότητες, μεταξύ των οποίων και επιχειρηματικότητα, ενθαρρύνοντας την ενεργό συνεργασία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εταίρους εκτός των ακαδημαϊκών κύκλων: επιχειρήσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, εμπορικά επιμελητήρια, κοινωνικούς εταίρους, τοπικούς/περιφερειακούς φορείς κλπ. και τα οποία αναγνωρίζουν και παρέχουν κίνητρα στον ρόλο που διαδραματίζει η αριστεία των εκπαιδευτικών για την επιτυχία των φοιτητών.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, είτε περιλαμβάνονται είτε δεν περιλαμβάνονται στα προγράμματα σπουδών και επιχειρηματικών αναγκών και αναγκών απασχόλησης, για παράδειγμα με την αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες, με την προαγωγή της συμβολής των επιχειρήσεων στον σχεδιασμό των μαθημάτων, και με την εξασφάλιση της ενσωμάτωσης της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και της επιχειρηματικότητας στα προγράμματα σπουδών·
- στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης για την κάλυψη των σημερινών και των μελλοντικών αναγκών της αγοράς εργασίας στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, με βάση την σαφή ζήτηση και την συμμετοχή των εργοδοτών, όπως ειδικά σχεδιασμένων κύκλων μαθημάτων για την αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων·
- στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών ή εργαλείων για την αξιολόγηση και την προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων·
- στον σχεδιασμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων, που θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη μετάδοση εγκάρσιων δεξιοτήτων, τα οποία καλύπτουν 1) έναν πλήρη κύκλο σπουδών (επίπεδο πτυχίου, μεταπτυχιακού ή διδακτορικού) και οδηγούν σε αναγνωρισμένο κοινό, διπλό ή πολλαπλό πτυχίο· 2) έναν πλήρη κύκλο σπουδών σε εξαιρετικά διεπιστημονικούς τομείς· ή 3) προγράμματα σπουδών και μονάδες συνεχούς εκπαίδευσης ειδικά σχεδιασμένα ώστε να επικαιροποιούν γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά το παρελθόν·
- στην καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ ώστε να δοθεί η δυνατότητα για αποτελεσματικότερες και πιο εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες και να εξορθολογιστεί η παροχή μαθημάτων και η διοίκηση των ΙΤΕ·
- στη θέσπιση κινήτρων για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να επενδύουν στη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού τους, να προσλαμβάνουν επαρκές προσωπικό για την ανάπτυξη των αναδυόμενων κλάδων και να επιβραβεύουν την αριστεία στη διδασκαλία.

2.2.3 Βελτίωση της ποιότητας μέσω της κινητικότητας και της διασυνοριακής συνεργασίας

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα υποστηρίζουν δραστηριότητες για την ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών τόνωσης της κινητικότητας ή τρόπων άρσης των εμποδίων στην κινητικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η παρούσα προτεραιότητα ενδιαφέρεται επίσης για σχέδια που υποστηρίζουν την εικονική κινητικότητα, τα οποία ενσωματώνονται σε μια συνολική στρατηγική για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στα συμμετέχοντα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ανάπτυξη στρατηγικών με στόχο την τόνωση της μαθησιακής κινητικότητας, π.χ. με την προώθηση «παραθύρων κινητικότητας» στα προγράμματα σπουδών ή με την ενθάρρυνση της δέσμευσης «πολλαπλασιαστικών παραγόντων» (εκπαιδευτικών, ηγετικών στελεχών/διαχειριστών στην εκπαίδευση, εκπαιδευτών κλπ.) όσον αφορά την προώθηση της κινητικότητας·
- στην ανάλυση και στην αντιμετώπιση των κύριων φραγμών στην κινητικότητα, και ειδικότερα εκείνων που εμποδίζουν την πλήρη αναγνώριση της περιόδου που πραγματοποίησαν οι κινητικοί φοιτητές στο εξωτερικό, καθώς και στην προώθηση και την πλήρη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων αναγνώρισης [του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), του Europass, συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος διπλώματος κλπ.⁵²].
- στην εύκολη διάθεση σχετικών και επικαιροποιημένων πληροφοριών σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο για διακρατικές ευκαιρίες κινητικότητας·
- στην παροχή ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων ώστε να επιτυγχάνεται η ανταλλαγή περιεχομένου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ως αναπόσπαστο τμήμα μιας θεσμικής στρατηγικής στην οποία έχουν ήδη ρυθμιστεί οι οργανωτικές και τεχνικές συνθήκες·
- στην ενίσχυση της εικονικής κινητικότητας μέσα από την αναγνώριση μαθημάτων που προσφέρονται από άλλα ιδρύματα του εξωτερικού με τη χρήση εικονικών μηχανισμών μάθησης.

2.2.4 Συμμαχίες γνώσης

Τα σχέδια θα υποστηρίζουν τις συμμαχίες γνώσης, οι οποίες φέρνουν σε επαφή τις επιχειρήσεις και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου να ενισχύσουν και να αναπτύξουν το δυναμικό καινοτομίας της Ευρώπης, μέσω της παροχής ενός ολοκληρωμένου συνόλου κοινών δραστηριοτήτων στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται οι νέες μαθησιακές διαδικασίες και διδακτικές μέθοδοι, ο σχεδιασμός και η παροχή νέων διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών και καινοτομίας, καθώς και η προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας. Τα εν λόγω σχέδια θα πρέπει να αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων και να περιλαμβάνουν μια πραγματικά αμφίδρομη διαδικασία: πανεπιστήμια και επιχειρήσεις που ενώνουν τις δυνάμεις τους για να ενισχύσουν το δυναμικό καινοτομίας.

Τα σχέδια θα πρέπει να υποστηρίζουν μια πλήρη σειρά δραστηριοτήτων, που έχουν σχεδιαστεί και αναπτυχθεί από κοινού από τη σύμπραξη. Το φάσμα των δραστηριοτήτων ορίζεται σε γενικές γραμμές ώστε να είναι ευέλικτο και να μπορεί να προσαρμόζεται σε διαφορετικές καταστάσεις σε όλη την ΕΕ, ενώ διαρθρώνεται γύρω από τρεις βασικούς ολοκληρωμένους άξονες:

- **Νέες μαθησιακές διαδικασίες και διδακτικές μέθοδοι**, που μπορούν να εμπεριέχουν από κοινού σχεδιασμό και εφαρμογή νέων διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών και

⁵² Η σύμβαση για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση στον ευρωπαϊκό χώρο του 1997 – ευρέως γνωστή ως συνθήκη της Λισσαβόνας, το δίκτυο πληροφοριών ENIC-NARIC, η διασφάλιση ποιότητας των ιδρυμάτων και προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

μαθημάτων, οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων εντός των επιχειρήσεων, συμμετοχή των φοιτητών και των καθηγητών στην επίλυση πραγματικών προβλημάτων της επιχείρησης, υποστήριξη της πολυεπιστημονικής μάθησης που έχει ως επίκεντρο τον μαθητευόμενο και βασίζεται στην επίλυση προβλημάτων· ανάπτυξη/παροχή πλατφόρμας για την αντιστοίχιση των αναγκών των επιχειρήσεων με τα σχέδια των φοιτητών, ανάπτυξη ανοικτής εκπαίδευσης σε διάφορες επιχειρήσεις και/ή χώρες, σχέδια παροχής κινήτρων, που απευθύνονται σε καθηγητές με σκοπό να δοκιμαστούν καινοτομίες και επιχειρηματικά μοντέλα, επικαιροποίηση και η βελτίωση των δεξιοτήτων τους μέσω έκθεσης στις επιχειρήσεις, πραγματικές καταστάσεις·

- **Ενίσχυση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και στάσεων**, με την προώθηση των εγκάρσιων δεξιοτήτων μέσω της συμπερίληψης της εκπαίδευσης σχετικά με την επιχειρηματικότητα στο σύνολο των προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ανάπτυξη νέων ευκαιριών μάθησης από την πρακτική εφαρμογή των επιχειρηματικών δεξιοτήτων (ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, προϊόντων και πρωτοτύπων με δυνατότητες εμπορευματοποίησης)·
- **Διάρθρωση της κινητικότητας**, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, τοποθετήσεων ή περιόδων πρακτικής άσκησης φοιτητών σε επιχειρήσεις· εργασίας ερευνητών ή καθηγητών για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε επιχειρήσεις· συμμετοχής του προσωπικού επιχειρήσεων στην εκπαίδευση, κινητικότητας του προσωπικού μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, συμμετοχής διδακτικού προσωπικού σε σχέδια επιχειρήσεων, με στόχο την ανταλλαγή ή τη μεταφορά της γνώσης και της καινοτομίας και/ή την ανάπτυξη εξατομικευμένων καινοτομιών.

2.2.5 Βελτίωση της διακυβέρνησης και της χρηματοδότησης

Τα σχέδια στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας θα υποστηρίζουν δραστηριότητες που αναπτύσσουν τις στρατηγικές ικανότητες των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των διευθυντικών στελεχών τους, ενισχύοντας την αυτονομία και την λογοδοσία των ιδρυμάτων και, συνεπώς, αυξάνουν την ικανότητα των ιδρυμάτων να συγκεντρώνουν χρηματοδότηση από διαφορετικές πηγές και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους πόρους.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στη διευκόλυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας, π.χ. με τον καθορισμό και την εφαρμογή νέων κοινών διαδικασιών για την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών, των κοινών προσεγγίσεων και των εργαλείων αναφορικά με την αναγνώριση κοινών, διπλών ή πολλαπλών πτυχίων και σαφών αρχών για τη διασφάλιση της ποιότητας της διασυνοριακής εκπαίδευσης·
- στη βελτίωση της αυτονομίας και της λογοδοσίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της εμπλοκής ευρύτερων ενδιαφερόμενων μερών (π.χ. φοιτητές, απόφοιτοι, επιχειρήσεις, κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενώσεις περιφερειακής ανάπτυξης) στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
- στην προώθηση της διαφάνειας της πολυμορφίας και των επιδόσεων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- στη βελτίωση της στρατηγικής ηγεσίας στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από ανελαστικά συστήματα διαχείρισης·

- στην ανάπτυξη στρατηγικών για την αύξηση της αποδοτικότητας της χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων μηχανισμών χρηματοδότησης βασισμένων στις επιδόσεις·
- στην προώθηση της διαφοροποίησης της χρηματοδότησης για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- στην αξιολόγηση και στην προώθηση της απόδοσης της επένδυσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

2.3 Ακαδημαϊκά δίκτυα

Τα σχέδια στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης θα στοχεύουν στη συγκέντρωση του ευρύτερου και πιο προηγμένου συνόλου συγκεκριμένων ικανοτήτων σε έναν δεδομένο θεματικό τομέα. Τα ακαδημαϊκά δίκτυα θα συγκεντρώνουν κατάλληλο εύρος σχετικών ενδιαφερόμενων και θα εξετάζουν θέματα που ενδιαφέρουν άμεσα την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα σχέδια θα επικεντρώνονται κυρίως στην ανταλλαγή γνώσεων, στη συζήτηση μεθόδων, στην προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό, καθώς και στην παραγωγή και την προώθηση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας. Τα δίκτυα θα εξετάζουν τρέχουσες, αναδυόμενες και μελλοντικές εξελίξεις στον θεματικό τομέα.

Θα προτιμώνται καινοτόμα δίκτυα που επικεντρώνονται σε θεματικούς τομείς και πεδία που δεν καλύπτονται επαρκώς από δίκτυα τα οποία χρηματοδοτούνται ήδη στο πλαίσιο της δράσης αυτής.

Πληροφορίες σχετικά με τα δίκτυα που χρηματοδοτήθηκαν σε προηγούμενες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων είναι διαθέσιμες στη συλλογή σχεδίων Erasmus στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:

http://eacea.ec.europa.eu/llp/erasmus/erasmus_compendia_en.html

3. LEONARDO DA VINCI – ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Το πλαίσιο πολιτικής για το πρόγραμμα Leonardo da Vinci είναι η διαδικασία της Κοπεγχάγης, όπως επικαιροποιήθηκε με το Ανακοινωθέν της Bruges (2010)⁵³. Η διαδικασία επικεντρώνεται κυρίως στη βελτίωση της ελκυστικότητας, της ποιότητας και των επιδόσεων των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), στη βελτίωση της διαφάνειας, των συστημάτων πληροφοριών και προσανατολισμού, της αναγνώρισης των ικανοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων και στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης. Οι προκλήσεις που αναμένονται τα επόμενα έτη περιγράφονται στη σχετική με την EEK ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2010⁵⁴.

⁵³

⁵⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα ώθηση για ευρωπαϊκή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». COM(2010) 296 τελικό: : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0296:FIN:EN:PDF>

Ειδικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της περαιτέρω ανάπτυξης, δοκιμής και εφαρμογής των κοινών ευρωπαϊκών εργαλείων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα παραμείνουν στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Στις πρωτοβουλίες αυτές συγκαταλέγονται η ανάπτυξη και δοκιμή του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (EQAVET) και η προώθηση, ανάπτυξη και χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι δραστηριότητες αυτές είναι νευραλγικής σημασίας για την ενίσχυση της αμοιβαίας μάθησης, της συνεργασίας, της εμπιστοσύνης, της τόνωσης της κινητικότητας και της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας. Βάσει των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την κινητικότητα των νέων (Νοέμβριος 2008)⁵⁵, της Πράσινης Βίβλου για την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων (Ιούνιος 2009)⁵⁶ και της πρωτοβουλίας Νεολαία σε κίνηση⁵⁷, θα δοθεί ειδική έμφαση στη δημιουργία ευκαιριών κινητικότητας για τους νέους, π.χ. μαθητευόμενους, ασκούμενους ή φοιτητές στο πλαίσιο της ΕΕΚ.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη διευκόλυνση της συμμετοχής τομέων⁵⁸, οργανώσεων κοινωνικών εταίρων και επιχειρήσεων, ιδίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), σε όλες τις δράσεις του προγράμματος Leonardo da Vinci. Οι στρατηγικές περιφερειακής συνεργασίας για την ενθάρρυνση της κινητικότητας των νεαρών φοιτητών στο πλαίσιο της ΕΕΚ συμβάλλουν στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων.

⁵⁵ Βλ. υποσημείωση 9.

⁵⁶ Βλ. υποσημείωση 10.

⁵⁷ Βλ. υποσημείωση 4.

⁵⁸ Τομείς σύμφωνα με τους κωδικούς και τους δείκτες περιγραφής της Eurostat: Στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE - Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne):

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/NACE_backgrounds

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci, όπως ορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποστήριξη των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες κατάρτισης και επιμόρφωσης για την απόκτηση και τη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων που διευκολύνουν την προσωπική εξέλιξη, την απασχολησιμότητα και τη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας·
- β) η υποστήριξη ποιοτικών βελτιώσεων και καινοτομιών στα συστήματα, στα ιδρύματα και στις πρακτικές της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης·
- γ) η ενίσχυση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της κινητικότητας για τους εργοδότες και τους ιδιώτες, καθώς και η διευκόλυνση της κινητικότητας των μαθητευομένων.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci, όπως ορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της κινητικότητας σε όλη την Ευρώπη για τα άτομα που παρακολουθούν αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και συνεχή κατάρτιση, ώστε να αυξηθούν οι τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις σε τουλάχιστον 80.000 ετησίως έως το τέλος του προγράμματος διά βίου μάθησης·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων ή οργανισμών που παρέχουν δυνατότητες μάθησης και επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών φορέων σε όλη την Ευρώπη·
- γ) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης άλλης από την τριτοβάθμια, και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από μια συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- δ) η βελτίωση της διαφάνειας και της αναγνώρισης των τυπικών προσόντων και ικανοτήτων, περιλαμβανομένων των αποκτηθέντων με ανεπίσημη και άτυπη μάθηση·
- ε) η ενθάρρυνση της εκμάθησης σύγχρονων ξένων γλωσσών·
- στ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ.

Προτεραιότητες για τις δράσεις του προγράμματος Leonardo da Vinci⁵⁹

3.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Όσον αφορά την κινητικότητα προσώπων για σκοπούς επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματιών σε επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δίνεται μεγάλη σημασία στη διαχείριση της ποιότητας της κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας από παιδαγωγική, γλωσσική και πολιτισμική άποψη, καθώς και της ποιότητας των ρυθμίσεων παραμονής στο εξωτερικό με βάση τις αρχές που παρατίθενται στον ευρωπαϊκό χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα. Ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και η εφαρμογή στοιχείων

⁵⁹ Πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο των δράσεων κινητικότητας και των σχεδίων «μεταφοράς καινοτομίας» του Leonardo da Vinci, οι εθνικές αρχές δύνανται να αποφασίσουν ορισμένες πρόσθετες εθνικές προτεραιότητες, όπως θεματικά πεδία, χώρες-προορισμοί κ.λπ. Οι προτεραιότητες αυτές πρέπει να συμβαδίζουν με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο και να έχουν λάβει τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Θα γνωστοποιούνται είτε μέσω ειδικών εθνικών προσκλήσεων είτε μέσω των δικτυακών τόπων των εθνικών φορέων.

ECVET (περιγραφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, αξιολόγηση και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων), καθώς και ο προσανατολισμός και η βιωσιμότητα, ώστε να βελτιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της εμπειρίας κινητικότητας. Οι προπαρασκευαστικές δράσεις στον τομέα της κινητικότητας για τους μαθητευομένους οδήγησαν στο συμπέρασμα να δοθεί στη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο ειδική προβολή στο πρόγραμμα Leonardo da Vinci. Επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος των αρμόδιων ενδιάμεσων οργανισμών⁶⁰ σε αυτά τα σχέδια όσον αφορά την εξασφάλιση της ποιότητας και της συμμετοχής των ΜΜΕ.

Η συγκεκριμένη δράση καλύπτει την κινητικότητα για λόγους μάθησης/κατάρτισης στις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

- (1) στους ασκούμενους στο πλαίσιο αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης
 - A. μαθητευόμενους και ασκούμενους σε αρχική επαγγελματική εκπαίδευση βασισμένη σε εναλλακτικές μορφές μάθησης ή σε κατάρτιση σχετική με την εργασία σε επιχειρήσεις⁶¹.
 - B. ασκούμενους σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση βασισμένη στο σχολείο.
- (2) στα άτομα στην αγορά εργασίας τα οποία παρακολουθούν συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.
- 3) στην κινητικότητα επαγγελματιών σε επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση του όγκου της κινητικότητας για τους ασκούμενους στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση, θα ενθαρρύνονται οι προτάσεις από τις **κοινοπραξίες κινητικότητας του προγράμματος Leonardo da Vinci**.

Οι κοινοπραξίες θα αποτελούνται κατά κανόνα από ομάδες παρόχων ΕΕΚ στη χώρα αποστολής σε συνεργασία με τους οικείους εταίρους με σκοπό την αποστολή εκπαιδευομένων στο εξωτερικό. Στους εταίρους των κοινοπραξιών μπορούν να περιλαμβάνονται σχολές ΕΕΚ, επιχειρήσεις, κλαδικές ενώσεις, περιφερειακές και τοπικές αρχές, εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια και βιοτεχνικά επιμελητήρια.

Καθώς οι εταιρικές σχέσεις Comenius καλύπτουν τη συνεργασία μεταξύ σχολείων, τα σχέδια εταιρικών σχέσεων στο πλαίσιο του Leonardo da Vinci πρέπει να επικεντρώνονται στη συνεργασία μεταξύ επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας με τη συμμετοχή εταίρων από αμφότερες τις πλευρές.

3.2 Πολυμερή σχέδια – Μεταφορά καινοτομίας

Η δράση αυτή του Leonardo da Vinci καλύπτει τα εξής δύο είδη πολυμερών σχεδίων:

- πολυμερή σχέδια για τη μεταφορά καινοτομίας (αποκεντρωμένη διαχείριση)·
- πολυμερή σχέδια για την ανάπτυξη καινοτομίας (κεντρική διαχείριση).

Η διαφορά του αντικειμένου των δύο αυτών τύπων σχεδίων περιγράφεται αναλυτικότερα στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης⁶².

⁶⁰ Οι ενδιάμεσοι οργανισμοί είναι οργανισμοί δημόσιου ή ημι-δημόσιου χαρακτήρα που έχουν ως αποστολή την υποστήριξη των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στον επιχειρηματικό τομέα ή στον τομέα κατάρτισης στον οποίο δραστηριοποιούνται. Παραδείγματα των οργανισμών αυτών είναι επαγγελματικά επιμελητήρια, εμπορικά επιμελητήρια, ομοσπονδίες επιχειρήσεων, ενώσεις, γραφεία απασχόλησης.

⁶¹ Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν ενηλίκους σε προγράμματα μαθητείας. Βλ. τον δικτυακό τόπο του εθνικού φορέα της οικείας χώρας.

Η αναβάθμιση του επιπέδου ικανοτήτων των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο⁶³ και η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών θεωρούνται οριζόντιες προτεραιότητες σε όλα τα πολυμερή σχέδια Leonardo και σε όλες τις προτεραιότητες.

Η χρήση **ΤΠΕ και μεθόδων ηλεκτρονικής μάθησης, η εκμάθηση γλωσσών για επαγγελματικούς σκοπούς και η ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας** ενθαρρύνονται για όλα τα πολυμερή σχέδια Leonardo.

3.2.1 Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να υποστηρίζουν τη σύναψη στενών δεσμών με τον επαγγελματικό βίο, έτσι ώστε η ΕΕΚ να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και να παρέχει μεγαλύτερη υποστήριξη στην χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Τα σχέδια πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση του προσδιορισμού και της πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες και ικανότητες και την ενσωμάτωσή τους στην παρεχόμενη ΕΕΚ. Αυτό σημαίνει επίσης την προώθηση της ένταξης της μάθησης στην εργασία. Η παρούσα προτεραιότητα πρέπει να υποστηρίζει την εφαρμογή της στρατηγικής «Ατζέντα για νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας»⁶⁴, με γνώμονα τις προκλήσεις, όπως τις περιβαλλοντικές και δημογραφικές αλλαγές και τη σχετική αύξηση των αναγκών σε θέσεις εργασίας στους τομείς αυτούς, όπως οι λεγόμενες «πράσινες θέσεις εργασίας» ή οι «λευκές θέσεις εργασίας» (ιατρική περίθαλψη και κοινωνική φροντίδα).

Οι αιτήσεις πρέπει να καλύπτουν έναν από τους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων:

- προώθηση της συμμετοχής διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων, έτσι ώστε τα συστήματα ΕΕΚ και επαγγελματικών προσόντων να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, λαμβανομένων υπόψη συστημικών αλλαγών, όπως της στροφής προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και των συστημάτων με βάση τις δεξιότητες·
- δοκιμή και μεταφορά στην πράξη κοινών μεθόδων και συστημάτων για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες, λαμβανομένων υπόψη τόσο των πτυχών που αφορούν τον καθορισμό των αναγκών σε δεξιότητες όσο και την κατάλληλη εφαρμογή στην ΕΕΚ, π.χ. σε τομεακό επίπεδο, και με τη συμμετοχή εταιρειών / τομεακών οργανώσεων / κοινωνικών εταίρων στην ΕΕΚ·
- προώθηση της ενσωμάτωσης του επαγγελματικού βίου σε ΕΕΚ παρεχόμενη σε ιδρύματα, με την ενθάρρυνση περισσότερων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εργασία στα προγράμματα ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων προτύπων εργασιακής εμπειρίας, παρακολούθησης της εργασίας άλλων, μάθησης βασισμένης στην εργασία και μαθητείας·
- δοκιμή και μεταφορά στην πράξη καινοτόμων μεθόδων και συστημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν το ζήτημα της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο στην αρχική ΕΕΚ.

⁶² Βλ. υποσημείωση 20.

⁶³ Οι ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο είναι ομάδες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα τα άτομα που αποχώρησαν πρόωρα από το σχολείο, οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, τα άτομα με αναπηρίες, οι μετανάστες και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, οι εθνοτικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά.

⁶⁴ Βλ. υποσημείωση 5.

3.2.2 Στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και επιβλεπόντων ΕΕΚ, καθώς και διευθυντών ιδρυμάτων ΕΕΚ

Η παρούσα προτεραιότητα αφορά την αναγκαιότητα ανάπτυξης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών, επιβλεπόντων και των διευθυντών σχολείων/ιδρυμάτων ΕΕΚ, καθώς και των επαγγελματιών σε θέματα προσανατολισμού για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις μελλοντικές προκλήσεις. Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να προωθούν τη μεταφορά καινοτομίας στα ακόλουθα θέματα:

- τον ρόλο των επαγγελματιών της ΕΕΚ στην αντιμετώπιση συστημικών αλλαγών, όπως η στροφή προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα συστήματα με βάση τις δεξιότητες και η αυξανόμενη επικέντρωση στην επικύρωση προηγούμενης μη τυπικής και άτυπης μάθησης·
- την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ των επαγγελματιών της ΕΕΚ και του επαγγελματικού βίου (επιχειρήσεις, επαγγελματικοί κλάδοι κ.λπ.), την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους για παροχή καθοδήγησης για θέσεις εργασίας και σταδιοδρομίες σε άτομα⁶⁵·
- τις παιδαγωγικές δεξιότητές τους και τη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών·
- την απόκτηση ικανοτήτων οι οποίες θα επιτρέψουν στους επαγγελματίες ΕΕΚ να διδάσκουν εγκάρσιες δεξιότητες όπως αυτές που προβλέπονται στη σύσταση του 2006 για τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης.

3.2.3 Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων στην ΕΕΚ

Η απόκτηση βασικών ικανοτήτων⁶⁶ έχει ιδιαίτερη σημασία στην ΕΕΚ, καθώς ορισμένοι μαθητές και ασκούμενοι εισέρχονται στην επαγγελματική εκπαίδευση χωρίς να διαθέτουν βασικές δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες απαιτούνται για να μπορέσουν να παρακολουθήσουν και να ολοκληρώσουν με επιτυχία την κατάρτιση. Από την άλλη πλευρά, οι βασικές ικανότητες είναι σημαντικές για την προώθηση ατομικών μαθησιακών διαδρομών πέραν της ΕΕΚ, τη βελτίωση της πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα και τη διευκόλυνση των φάσεων μετάβασης (από την ΕΕΚ στην αγορά εργασίας ή επανένταξη στην αγορά εργασίας μετά την ανεργία). Ορισμένες βασικές ικανότητες συμβάλλουν στην ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

Τα σχέδια πρέπει να προωθούν ένα από τα ακόλουθα θέματα:

- ανάπτυξη εννοιών για την απόκτηση βασικών ικανοτήτων σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση, ειδικότερα ψηφιακών και τεχνολογικών ικανοτήτων, επιχειρηματικότητας, ξένων γλωσσών (επαγγελματικά προσανατολισμένη εκμάθηση γλωσσών και ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας) και της ικανότητας διαβίωσης και εργασίας σε μια ολοένα και πιο πολύμορφη κοινωνία και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά·
- ανάπτυξη πρακτικών για την απόκτηση βασικών ικανοτήτων στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση·
- ανάπτυξη προσεγγίσεων για τη στήριξη της εκμάθησης ξένων γλωσσών σε αρχική ΕΕΚ προσαρμοσμένη στις ανάγκες και στις δυνατότητες των μαθητών και των ασκούμενων.

⁶⁵ Το δίκτυο Euroguidance – <http://www.euroguidance.net>- είναι ιδιαίτερα χρήσιμο.

⁶⁶ Βλ. υποσημείωση 15.

3.2.4 ECVET για τη διαφάνεια και την αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να προετοιμάζουν, να οργανώνουν και να διασφαλίζουν τη **μεταφορά μεθόδων**, κατευθυντήριων γραμμών και συναφών εργαλείων με στόχο την εφαρμογή και τη χρήση των αρχών του ECVET, για σκοπούς κινητικότητας και/ή διά βίου μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει μέσα, διαδικασίες και μεθόδους που θεσπίζονται για:

- τον σχεδιασμό των επαγγελματικών προσόντων σε μονάδες μαθησιακών αποτελεσμάτων·
- την ανάπτυξη και τη μεταφορά μονάδων μαθησιακών αποτελεσμάτων που αφορούν διεθνείς δεξιότητες εργασίας· πρέπει να δίνεται ειδική έμφαση στη μεταφορά και στην ενσωμάτωση των εν λόγω μονάδων σε αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα στην αρχική και την περαιτέρω κατάρτιση και σε επαγγελματικά προσόντα για επαγγελματίες της ΕΕΚ·
- την απονομή μονάδων ECVET σε μονάδες και επαγγελματικά προσόντα·
- τις σχετικές διαδικασίες για την αξιολόγηση, τη μεταφορά, την επικύρωση και τη συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε τυπικό, άτυπο και μη τυπικό πλαίσιο·
- την ανάπτυξη επιχειρησιακών εταιρικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων προτύπων για μνημόνια συνεννόησης, συμφωνίες μάθησης και προσωπικές αναλυτικές βαθμολογίες.

Οι αιτήσεις πρέπει να αφορούν **το σύνολο** των ακόλουθων θεμάτων:

- πρακτικές διαδικασίες μεταφοράς με σκοπό τη διευκόλυνση της κατανόησης και της εφαρμογής του ECVET από τους ενδιαφερομένους της ΕΕΚ·
- πρακτικές λύσεις με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στην ΕΕΚ, χρησιμοποιώντας το ECVET και τη μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένων της κινητικότητας και της επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης·
- ανάπτυξη και διάδοση στρατηγικών και προσεγγίσεων υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικών και αρμόδιων για τα επαγγελματικά προσόντα, οι οποίες μπορούν να αναπαραχθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να αποτελέσουν αντικείμενο μεταφοράς·
- παροχή ανοικτών πόρων πληροφόρησης και στήριξης, διασφαλίζοντας την εξέταση οργανωτικών, τεχνικών και σχετικών με την ποιότητα θεμάτων που συνδέονται με το ECVET, με σκοπό την ανταλλαγή περιεχομένων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.2.5 Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να συμβάλλουν στην αξιοποίηση πρώην σχεδίων για την ανάπτυξη καινοτομίας, άλλων σχεδίων που έλαβαν επιδότηση Leonardo da Vinci ή οποιασδήποτε καινοτόμου προσέγγισης στον τομέα της διασφάλισης ποιότητας στην ΕΕΚ, με σκοπό την προετοιμασία, την οργάνωση και τη διασφάλιση της μεταφοράς κατευθυντήριων γραμμών, εργαλείων και προϊόντων με στόχο την εφαρμογή και τη χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας (EQAVET). Αυτό περιλαμβάνει μέσα, διαδικασίες και μεθόδους που θεσπίζονται για:

- τον σχεδιασμό εθνικής προσέγγισης για τη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων ΕΕΚ και την ανάπτυξη της χρήσης του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- τη χρήση αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης από ομοτίμους στη διαδικασία διασφάλισης της ποιότητας·

- την ανάπτυξη της χρήσης των δεικτών που παρατίθενται το παράρτημα 2 της σύστασης για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας⁶⁷.

Οι αιτήσεις πρέπει να αφορούν ένα από τα ακόλουθα θέματα:

- μεταφορά, χρήση και διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου του πρώην σχεδίου ENQAVET, ιδίως των αποτελεσμάτων των θεματικών ομάδων και ειδικότερα των αποτελεσμάτων της θεματικής ομάδας για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών με σκοπό να στηριχθούν η διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ και τα αποτελέσματα της ομάδας για τους δείκτες·
- μεταφορά και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των πρώην σχεδίων για την εφαρμογή του «Κοινού Πλαισίου για τη Διασφάλιση της Ποιότητας (ΚΠΔΠ) μέσω αξιολόγησης από ομότιμους για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ⁶⁸»·
- μεταφορά και αξιοποίηση καινοτόμου και σχετικού υλικού που παράχθηκε στο πλαίσιο σχεδίων Leonardo da Vinci στον τομέα της διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ·
- επικαιροποίηση αποτελεσμάτων πρώην συναφών, χρήσιμων και καινοτόμων σχεδίων που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΚΠΔΠ με σκοπό την προσαρμογή στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας.

Σε όλες τις περιπτώσεις, ο συντονιστής του νέου σχεδίου πρέπει να βρίσκεται σε επικοινωνία με το υφιστάμενο δίκτυο για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ και να παρακολουθεί τις πρόσφατες εργασίες του, προκειμένου να διατηρηθεί η συνεκτικότητα με τις δράσεις που αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.2.6 Στρατηγικές για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν τις σχολές ΑΕΕΚ

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να επιδιώκουν την αντιμετώπιση του προβλήματος της εγκατάλειψης της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΑΕΕΚ). Δεδομένου ότι το 50% των μαθητών της ΕΕ που φοιτούν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ακολουθούν σπουδές ΑΕΕΚ, η εγκατάλειψη της ΑΕΕΚ είναι μέρος του ευρύτερου προβλήματος της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο. Σημαντικός αριθμός φοιτητών ΑΕΕΚ δεν ολοκληρώνουν το πρόγραμμα κατάρτισης που άρχισαν. Η εικόνα διαφέρει μεταξύ περιοχών της Ευρώπης, και για το λόγο αυτό υπάρχει σημαντικό πεδίο για την ανταλλαγή εμπειριών στον τομέα και για την προσαρμογή των λύσεων σε διαφορετικές καταστάσεις, που κυμαίνονται από «διπλά συστήματα» και προγράμματα τύπου μαθητείας έως περισσότερα συστήματα ΑΕΕΚ που βασίζονται στη διδασκαλία.

Οι αιτήσεις θα πρέπει να αφορούν τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα:

- προσδιορισμός και διάδοση στρατηγικών μάθησης και μεθόδων που βοηθούν τους φοιτητές ΑΕΕΚ οι οποίοι διατρέχουν κίνδυνο ΠΑΣ να διατηρήσουν τα κίνητρά τους και να ολοκληρώσουν την εκπαίδευση και την κατάρτισή τους·
- προσδιορισμός και διάδοση καλών πρακτικών που εξασφαλίζουν την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της αρχικής ΕΕΚ·

⁶⁷ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (2009/C 155/1): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0001:0010:EN:PDF>

⁶⁸ http://www.peer-review-education.net/index.php?class=Calimero_Webpage&id=14762

- προσδιορισμός και ανάπτυξη τρόπων υποστήριξης και παροχής κινήτρων στους φοιτητές ΑΕΕΚ που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο ΠΑΣ, συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις εκπαιδευτικές τους δυνατότητες.

3.3 Πολυμερή σχέδια – Ανάπτυξη καινοτομίας

Βλ. γενικές πληροφορίες στην εισαγωγή του σημείου 3.2.

3.3.1 Εφαρμογή του ECVET για διαφάνεια και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας αυτής, τα σχέδια προορίζονται για τη στήριξη της **ανάπτυξης** των εθνικών και τομεακών επαγγελματικών προσόντων και/ή συστημάτων επαγγελματικών προσόντων, με την ενσωμάτωση του ECVET, σύμφωνα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του συστήματος ECVET⁶⁹. Πρέπει επίσης να υποστηρίζουν τη δοκιμή και την εφαρμογή του ECVET σύμφωνα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του συστήματος ECVET, και να εξετάζουν **το σύνολο** των ακόλουθων θεμάτων:

- σχεδιασμός και εφαρμογή επιχειρησιακών και μεταβιβάσιμων μεθόδων και κατευθυντήριων γραμμών για τον σχεδιασμό επαγγελματικών προσόντων σε μονάδες μαθησιακών αποτελεσμάτων με απονομή βαθμών ECVET, βάσει των τεχνικών προδιαγραφών του ECVET·
- δοκιμή των μονάδων μαθησιακών αποτελεσμάτων που βασίζονται σε επαγγελματικά προσόντα –τομεακά ή διατομεακά– με σχετικές διαδικασίες για την αξιολόγηση, τη μεταφορά, την επικύρωση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε τυπικό, άτυπο και μη τυπικό πλαίσιο·
- σχεδιασμός και δοκιμή προτύπων ποιότητας για την εφαρμογή του ECVET στα εθνικά, τομεακά ή διατομεακά επαγγελματικά προσόντα.

Επιπλέον των ανωτέρω δραστηριοτήτων, τα σχέδια μπορούν να περιλαμβάνουν επίσης:

- σχεδιασμό προγραμμάτων ΕΕΚ με ευέλικτους μηχανισμούς για την επικύρωση, μεταφορά και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, με την εφαρμογή των αρχών ECVET·
- ανάπτυξη εννοιών για τον συνδυασμό του ECVET και του ECTS και τη βελτίωση της συμβατότητάς τους βάσει της προσέγγισης με γνώμονα τα μαθησιακά αποτελέσματα.

3.3.2 Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια προορίζονται να υποστηρίζουν τη χρήση και την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας (EQAVET)⁷⁰ με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων ΕΕΚ και την

⁶⁹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού συστήματος ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) (2009/C 155/02): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:EN:PDF>

⁷⁰ Το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι ένα σύστημα αναφοράς, στόχος του οποίου είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τις συμμετέχουσες χώρες να αναπτύξουν, να βελτιώσουν, να παρακολουθούν και να αξιολογούν τα συστήματα και τις πρακτικές τους βάσει κοινών αρχών και κριτηρίων: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqavet_en.htm.

προώθηση μιας νοοτροπίας βελτίωσης της ποιότητας και καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα. Τα σχέδια πρέπει να υποστηρίζουν έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- τον σχεδιασμό εθνικών προσεγγίσεων με στόχο τη βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας σε εθνικό επίπεδο και τη βέλτιστη χρήση του πλαισίου, και ιδίως τον σχεδιασμό κατευθυντήριων γραμμών και σχεδίων δράσης για εφαρμογή·
- την ανάπτυξη ανάκτησης δεδομένων για τους δείκτες που παρατίθενται στο παράρτημα 2 της σύστασης σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- την ανάπτυξη βιώσιμων και μεταβιβάσιμων, επιχειρησιακών και συγκεκριμένων μέσων βασισμένων στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- τον σχεδιασμό σαφών οδηγιών/κατευθυντήριων γραμμών σχετικών με το πλαίσιο για χρήση από τους παράγοντες της ΕΕΚ, και ιδίως τους παρόχους κατάρτισης·
- την ανάπτυξη και τη δοκιμή διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας στην αρχική και τη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βάσει του πλαισίου.

3.3.3 Συμμαχίες τομέων δεξιοτήτων

Οι συμμαχίες τομέων δεξιοτήτων πρέπει να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της αναντιστοιχίας και της έλλειψης επαγγελματικών δεξιοτήτων σε έναν συγκεκριμένο οικονομικό τομέα. Τα σχέδια στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας θα πρέπει να συγκεντρώνουν φορείς που διαθέτουν τομεακή εμπειρογνομοσύνη σε τρεις συμπληρωματικούς τομείς: τον κόσμο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ. πάροχοι ΕΕΚ, φορείς πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες, εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, των σχετικών δημόσιων αρχών, των φορέων ανάθεσης), την αγορά εργασίας και τους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της ΕΕΚ. Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των φορέων που πληρούν αυτές τις τρεις λειτουργίες βρίσκεται στο επίκεντρο των συμμαχιών τομέων δεξιοτήτων.

Οι συμμαχίες πρέπει να αναπτύσσουν και να παρέχουν προσαρμοσμένα, επικαιροποιημένα ή νέα τομεακά προγράμματα σπουδών, προγράμματα ΕΕΚ και, πιθανώς, επαγγελματικά προσόντα. Μπορούν επίσης να αναπτύσσουν καινοτόμους τρόπους παροχής ΕΕΚ για την αντιμετώπιση των μεταβαλλόμενων αναγκών σε δεξιότητες. Τα αποτελέσματα πρέπει να είναι διαδίδονται αποτελεσματικά στις υπηρεσίες καθοδήγησης, στους αντιπροσώπους τομεακών οργανώσεων ή επιχειρήσεων καθώς και στις σχετικές εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές. Οι συμμαχίες τομέων δεξιοτήτων θα πρέπει επίσης να συνεκτιμούν την ανάπτυξη των συναφών ευρωπαϊκών εργαλείων που ενισχύουν τη διαφάνεια και τις αρχές, όπως το ECVET για τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων και το EQAVET για τη διασφάλιση της ποιότητας.

Στις δραστηριότητες των συμμαχιών θα πρέπει να περιλαμβάνονται όσο το δυνατόν περισσότερες από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται κατωτέρω.

1. Τεκμηριωμένος ορισμός των αναγκών για δεξιότητες στον τομέα, ή ανάπτυξη ενός κεντρικού προφίλ των επαγγελματιών κάθε τομέα, με τη χρήση υφιστάμενων μελετών και αναλύσεων ή με την διεξαγωγή νέας έρευνας εάν είναι αναγκαίο·
2. Σχεδιασμός κοινών προγραμμάτων σπουδών. Δραστηριότητες για την ένταξη τομεακών δεξιοτήτων ή επαγγελματικών προφίλ στον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών, στα προγράμματα ΕΕΚ και, ενδεχομένως, στις προδιαγραφές των προσόντων, λαμβάνοντας υπόψη τα μαθησιακά αποτελέσματα (π.χ. ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων, ECVET ...) ή τις αρχές διασφάλισης της ποιότητας (π.χ. EQAVET)·
3. Παράδοσης κοινών προγραμμάτων σπουδών μεταξύ των εταίρων, που μπορούν να

περιλαμβάνουν την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων (π.χ. μάθηση βασισμένη στην εργασία, ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, προϊόντων και πρωτοτύπων με δυνατότητες εμπορευματοποίησης).

4. Δραστηριότητες διάδοσης, για παράδειγμα μέσω των υφιστάμενων ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών δικτύων και πλατφορμών των σχολών ΕΕΚ, των επιχειρήσεων, επιχειρηματικών οργανώσεων, οργανώσεων καθοδήγησης, καθώς και μέσω πλατφορμών στο διαδίκτυο και άλλων συναφών μέσων.

3.4 Δίκτυα

3.4.1 Ανάπτυξη και μεταφορά στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ

Τα δίκτυα θα υποστηρίζουν τη συνεργασία μεταξύ περιφερειακών/τοπικών αρχών και/ή αρμόδιων φορέων και/ή του επιχειρηματικού κόσμου για τη βελτίωση της κινητικότητας στην ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένων των μαθητευομένων. Για να εξασφαλίζονται οι ποιοτικές περίοδοι άσκησης σε επιχειρήσεις, για να δοθεί υποστήριξη στην ανεύρεση εταίρων και να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ στην κινητικότητα, θα πρέπει να δημιουργηθούν βιώσιμες δομές συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων οργανώσεων. Τα δίκτυα θα πρέπει να επικεντρώνονται στον εντοπισμό, στην προώθηση και στη διάδοση ιδεών, στρατηγικών και δομών στον τομέα της μαθησιακής κινητικότητας, όχι μόνο στο εσωτερικό του δικτύου αλλά και σε εξωτερικούς ενδιαφερομένους.

Τα δίκτυα, για να έχουν ευρεία προβολή και αντίκτυπο, πρέπει να συγκεντρώνουν σημαντικό εύρος σχετικών ενδιαφερομένων και χωρών.

4. GRUNDTVIG – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Πλαίσιο πολιτικής

Στόχος του προγράμματος Grundtvig είναι να ανταποκριθεί στη διπλή εκπαιδευτική πρόκληση που συνιστούν, αφενός, τα μεγάλα ποσοστά ενηλίκων οι οποίοι εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο (ή, στην περίπτωση πολλών μεταναστών, που δεν είχαν ποτέ τη δυνατότητα σχολικής εκπαίδευσης) και, αφετέρου, η γήρανση του πληθυσμού. Η εκπαίδευση ενηλίκων συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών, παρέχοντας στις δύο αυτές κατηγορίες ανθρώπων τη δυνατότητα να βελτιώσουν και να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.

Η εκπαίδευση των ενηλίκων αποτελεί ζωτικής σημασίας συνιστώσα της διά βίου μάθησης. Η συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση δεν είναι μόνο περιορισμένη αλλά και ανισομερής. Τα άτομα με τις χαμηλότερες εκπαιδευτικές επιδόσεις είναι αυτά με τις λιγότερες πιθανότητες συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία. Τα κράτη μέλη έχουν συμφωνήσει για την αύξηση του στόχου αναφοράς για τη συμμετοχή των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση σε 15% μέχρι το 2020. Ωστόσο, όπως καταδεικνύεται από τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού⁷¹ που χρησιμοποιήθηκαν για την παρακολούθηση του συγκεκριμένου στόχου αναφοράς, ο μέσος όρος έχει μειωθεί από το 2005 και ανήλθε σε

⁷¹ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>

9,1 % το 2010, ενώ μεγάλη ήταν η απόκλιση μεταξύ των χωρών που κυμαινόταν μεταξύ 1,4 % και 32 %.

Για να διευθετήσει το ζήτημα αυτό, καθώς και άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, όπως οι δημογραφικές αλλαγές, η ραγδαία ανάπτυξη σε άλλες περιοχές του κόσμου και η φτώχεια σε συνδυασμό με τον κοινωνικό αποκλεισμό, η Επιτροπή εξέδωσε το 2006 μια ανακοίνωση με τίτλο «Εκπαίδευση ενηλίκων: ποτέ δεν είναι αργά για μάθηση⁷²». Στην ανακοίνωση αυτή επισημαίνεται η σπουδαιότητα της μάθησης των ενηλίκων για την υποστήριξη της απασχολησιμότητάς τους, της κινητικότητάς τους στην αγορά εργασίας, της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, ταυτόχρονα με την προαγωγή μιας αγοράς εργασίας και μιας κοινωνίας χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Στην παρούσα κατάσταση αργής ανάκαμψης από την ύφεση, τα μηνύματα αυτής της ανακοίνωσης της είναι περισσότερο επίκαιρα από ποτέ άλλοτε.

Σε συνέχεια αυτής της ανακοίνωσης εκδόθηκε το σχέδιο δράσης για την εκπαίδευση ενηλίκων⁷³ κατά την περίοδο 2007-2010 «Ποτέ δεν είναι αργά για μάθηση», όπου παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που λαμβάνουν υποστήριξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσαν να αναπτύξουν αποτελεσματικά και αποδοτικά συστήματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Το ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με μια ανανεωμένη ευρωπαϊκή ατζέντα για την εκπαίδευση των ενηλίκων⁷⁴ ενίσχυσε και ανέπτυξε περαιτέρω την πολιτική της Επιτροπής για την εκπαίδευση των ενηλίκων, καθώς και την επικέντρωσή της στους εργαζομένους με χαμηλή ειδίκευση και στην παροχή δεύτερης ευκαιρίας, σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους της «ΕΚ 2020» και υπό μορφή συνεισφοράς στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στον στόχο της επίτευξης έξυπνης, βιώσιμης και συνεκτικής ανάπτυξης της Ευρώπης μετά την ύφεση.

Η αυξημένη και δικαιότερη συμμετοχή ενηλίκων στη μάθηση είναι καίριας σημασίας. Πρέπει να καλλιεργηθεί περαιτέρω η νοοτροπία ποιότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στους εκπαιδευόμενους, στην επαγγελματική ανέλιξη των εργαζομένων και στην παροχή μάθησης από τους παρόχους. Η εφαρμογή συστημάτων αναγνώρισης και επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης είναι ουσιώδους σημασίας για την παροχή κινήτρων στους ενηλίκους. Τέλος, η ποιότητα και η συγκρισιμότητα των δεδομένων σχετικά με τις μαθησιακές ανάγκες των ενηλίκων χρήζει βελτίωσης, ούτως ώστε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη μελλοντική χάραξη πολιτικών. Η βελτίωση της ποιότητας και η προώθηση της ισοτιμίας στην εκπαίδευση και κατάρτιση συνιστούν προτεραιότητες του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»⁷⁵.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig, όπως ορίζονται στο άρθρο 29 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) να ανταποκριθεί στην εκπαιδευτική πρόκληση που συνιστά η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη·
- β) να προσφέρει στους ενηλίκους τρόπους βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων τους.

⁷² COM(2006) 614 τελικό: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf

⁷³ COM(2007) 558 τελικό: http://ec.europa.eu/education/policies/adult/com558_en.pdf

⁷⁴ Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με μια ανανεωμένη ευρωπαϊκή ατζέντα για την εκπαίδευση των ενηλίκων (2011/C 372/01): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0001:0006:EL:PDF>

⁷⁵ Βλ. υποσημείωση 7.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig, όπως ορίζονται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας της κινητικότητας και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν, σε ολόκληρη την Ευρώπη, ατόμων που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων, και η ποσοτική αύξησή της, ώστε να υποστηριχθεί η κινητικότητα τουλάχιστον 7.000 ατόμων αυτής της κατηγορίας ανά έτος έως το 2013·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων σε όλη την Ευρώπη·
- γ) η συνδρομή σε άτομα από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και από περιθωριακά κοινωνικά περιβάλλοντα, ιδίως ηλικιωμένους και αυτούς που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση χωρίς βασικά επαγγελματικά προσόντα, ώστε να τους δοθούν εναλλακτικές ευκαιρίες πρόσβασης σε εκπαίδευση ενηλίκων·
- δ) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από μια συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- ε) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·
- στ) η βελτίωση των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και της διαχείρισης των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων.

Προτεραιότητες για τις δράσεις Grundtvig

4.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Όσον αφορά τις αποκεντρωμένες δράσεις Grundtvig, και ειδικότερα την κινητικότητα (ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση προσωπικού, επισκέψεις και ανταλλαγές, περίοδοι άσκησης σε θέση βοηθού, εργαστήρια, σχέδια εθελοντισμού για ηλικιωμένα άτομα, προπαρασκευαστικές επισκέψεις) και τις μαθησιακές συμπράξεις, δεν υπάρχουν επίσημα θέματα προτεραιότητας. Συνιστάται θερμά στους αιτούντες να συμβουλευόνται τον δικτυακό τόπο του εθνικού φορέα στη χώρα τους, ώστε να βεβαιώνονται κατά πόσον υπάρχουν εθνικές προτεραιότητες ή άλλοι εθνικοί κανόνες σχετικά με αυτές τις δράσεις.

Οι μαθησιακές συμπράξεις ορίζονται ως συμπράξεις για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης και τη βελτίωση της ποιότητας των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων μέσω διακρατικής συνεργασίας. Η κινητικότητα των ενηλίκων εκπαιδευόμενων υποστηρίζεται στο πλαίσιο μαθησιακών συμπράξεων, εργαστηρίων Grundtvig και σχεδίων εθελοντισμού ηλικιωμένων ατόμων για άτυπη μάθηση. Η κινητικότητα του προσωπικού εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως ορίζεται στο μέρος II του οδηγού του προγράμματος διά βίου μάθησης, υποστηρίζεται στο πλαίσιο των μαθησιακών συμπράξεων καθώς και με τη μορφή ατομικών επιδοτήσεων και συμμετοχής σε ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση προσωπικού ή πραγματοποίησης επισκέψεων και ανταλλαγών και περιόδων άσκησης σε θέση βοηθού.

4.2 Πολυμερή σχέδια

Στο πλαίσιο των πολυμερών σχεδίων θα **υποστηριχθούν σχέδια ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών και παραγωγής συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και εκροών**

κατάλληλων για διάδοση (μέθοδοι, εργαλεία, υλικό, μαθήματα), τα οποία αναπτύσσουν με τον τρόπο αυτό καινοτομία ή/και διαδίδουν καινοτομία και ορθές πρακτικές με δυνητικά σημαντικό αντίκτυπο. Θα δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα σε σχέδια που προβλέπουν στα αποτελέσματά τους την οργάνωση μαθημάτων ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων.

Οι αιτήσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δράσεων που απαριθμούνται κατωτέρω πρέπει να καταδεικνύουν με ποιον τρόπο θα συμβάλουν στην εφαρμογή, στην προσαρμογή και στη δοκιμή –σε συγκεκριμένες καταστάσεις εκπαίδευσης ενηλίκων– των σχετικών εργαλείων ή προσεγγίσεων πολιτικής που αναπτύχθηκαν ή αναπτύσσονται στο πλαίσιο συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε αυτά περιλαμβάνονται το ευρωπαϊκό / τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων⁷⁶, οι ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης⁷⁷, το ευρωπαϊκό πλαίσιο βασικών ικανοτήτων⁷⁸, το Europass⁷⁹, το ECVET⁸⁰, το EQARF⁸¹, καθώς και οι βασικές ικανότητες που προσδιορίζονται για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης ενηλίκων σε μελέτη που ολοκληρώθηκε πρόσφατα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την εκπαίδευση ενηλίκων⁸² κ.λπ.

4.2.1 Απόκτηση βασικών ικανοτήτων μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας πρέπει να δοθεί προσοχή στις βασικές δεξιότητες ως θεμέλιο για την απόκτηση των ευρύτερων εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων, καθώς και για την επικαιροποίηση και εμπάθυνση των ικανοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Τα σχέδια θα εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- διεύρυνση της πρόσβασης των ενηλίκων σε βασικές δεξιότητες, όπως η ικανότητα γραφής και ανάγνωσης, η επικοινωνία σε ξένες γλώσσες, η μαθηματική ικανότητα, οι βασικές ικανότητες στις θετικές επιστήμες και στην τεχνολογία, η ψηφιακή ικανότητα, οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και οι επιχειρηματικές ικανότητες·
- προαγωγή νέων μορφών αλφαριθμητισμού για να διευκολυνθεί η ενεργός συμμετοχή στη σύγχρονη κοινωνία, π.χ. οικονομικός και χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός, πολιτιστική, πολιτική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, γνώσεις σχετικά με τον υγιεινό τρόπο ζωής, ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και των μέσων ενημέρωσης και αλφαριθμητισμός·
- παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεύτερης ευκαιρίας σε νεαρούς ενηλίκους και ενηλίκους, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών, οι οποίοι πρέπει να βελτιώσουν τις βασικές τους δεξιότητες. Ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων για τη διδασκαλία και την εκμάθηση των γλωσσών των χωρών υποδοχής για τους μετανάστες·
- αναγνώριση δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω εθελοντισμού, κοινοτικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων σχετικών με την οικογένεια·

⁷⁶ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (2008/C 111): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>

⁷⁷ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/5059.aspx>

⁷⁸ Βλ. υποσημείωση 15.

⁷⁹ Απόφαση αριθ. 2241/2004/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ενιαίο κοινοτικό πλαίσιο για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων (Europass) (2004/L 390/6): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:390:0006:0020:EN:PDF>

⁸⁰ Βλ. υποσημείωση 71.

⁸¹ Βλ. υποσημείωση 69.

⁸² Βλ. υποσημείωση 77.

- χρησιμοποίηση του χώρου εργασίας ως χώρου απόκτησης βασικών ικανοτήτων, και ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών για την αναβάθμιση του γενικού επιπέδου εκπαίδευσης του προσωπικού επιχειρήσεων (π.χ. την ικανότητα γραφής και ανάγνωσης και τη μαθηματική τους ικανότητα), ξεχωριστά από τις ειδικές επαγγελματικές ικανότητές τους·
- βελτίωση της αξιολόγησης των βασικών ικανοτήτων βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων και ενσωμάτωση της επικύρωσης μη τυπικής και άτυπης μάθησης για άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων και προσόντων·
- αξιολόγηση του αντικτύπου των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την αύξηση της πρόσβασης των ενηλίκων σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

4.2.2 Ο ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων

- Βελτίωση της ελκυστικότητας και της πρόσβασης στην εκπαίδευση ενηλίκων, ιδίως για ενηλίκους με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων, μειονεκτούντες και περιθωριοποιημένους πολίτες, μετανάστες και Ρομά. Τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:
 - παροχή κινήτρων για μάθηση σε μεμονωμένους εκπαιδευομένους που υποεκπροσωπούνται στη διά βίου μάθηση μέσω, μεταξύ άλλων, υπηρεσιών συμβουλευτικής και προσανατολισμού, στρατηγικών προσέγγισης, εκστρατειών ευαισθητοποίησης, επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, κατάλληλων προσεγγίσεων μάθησης και διδασκαλίας, και συμπράξεων με επιχειρήσεις·
 - χρήση ΤΠΕ, εκπαίδευσης εξ αποστάσεως, ηλεκτρονικής μάθησης και των μέσων για τη διεύρυνση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην εκπαίδευση ενηλίκων·
 - σχεδιασμός εναλλακτικών προσεγγίσεων μάθησης για την ενσωμάτωση ή επανένταξη περιθωριοποιημένων και μειονεκτούντων πολιτών στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας·
- προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση ενηλίκων, ιδίως με ελκυστικές μεθόδους για την ενθάρρυνση μεγαλύτερης συμμετοχής των ανδρών σε τομείς εκπαίδευσης ενηλίκων στους οποίους υποεκπροσωπούνται.

4.2.3 Καινοτομία και δημιουργικότητα, συμπεριλαμβανομένης της διαγενεακής μάθησης· Μάθηση για ηλικιωμένους πολίτες· Μάθηση στην οικογένεια

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- εφοδιασμός των ηλικιωμένων πολιτών με τις δεξιότητες που χρειάζονται για την προσαρμογή τους στις αλλαγές και τη διατήρηση της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνία·
- ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων στην διαγενεακή μάθηση και μάθηση στην οικογένεια και συμβολή των ηλικιωμένων στη μάθηση τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των νέων ενηλίκων·
- ενίσχυση του ρόλου των πολιτιστικών οργανώσεων (μουσεία, βιβλιοθήκες, κ.λπ.), καθώς και των νέων μέσων επικοινωνίας για την ανάπτυξη καινοτόμων προτύπων σε δημιουργικά περιβάλλοντα·

4.2.4 Διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- ανάλυση βιώσιμων τρόπων χρηματοδότησης της εκπαίδευσης ενηλίκων, καθώς και της σχέσης κόστους-οφέλους (και της απόδοσης των επενδύσεων) της παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων·
- βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων, περιλαμβανομένης της διερεύνησης τρόπων με τους οποίους το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ⁸³ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση των ενηλίκων, τη βελτίωση της διαχείρισης, την ανάπτυξη προτύπων και την πιστοποίηση των παρόχων υπηρεσιών·
- ανάπτυξη των ικανοτήτων και των διαδρομών σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του λοιπού προσωπικού, για παράδειγμα μέσω αρχικής ή ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και ανάπτυξης κατάλληλων επαγγελματικών προσόντων, με τη βελτίωση των συστημάτων επικύρωσης-πιστοποίησης και με αξιοποίηση του πλαισίου βασικών ικανοτήτων για το προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων⁸⁴.
- ανάπτυξη καινοτόμων ευρωπαϊκών μαθημάτων ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και μη τυπικών προσεγγίσεων για την ανάπτυξη του προσωπικού, όπως παρακολούθηση της εργασίας άλλων.

4.3 Δίκτυα

4.3.1 Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μέσω της βελτίωσης των ευκαιριών εκπαίδευσης ενηλίκων

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα δίκτυα που θα δημιουργηθούν πρέπει να επικεντρώνονται σε θέματα και ομάδες-στόχους που παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ένταξης, όπως:

- βελτίωση της παροχής ευκαιριών μάθησης στις φυλακές και προώθηση του ρόλου της εκπαίδευσης ενηλίκων στο πλαίσιο στρατηγικών για την κοινωνική επανένταξη των αποκατάσταση των κρατουμένων και των αποφυλακισθέντων·
- ανάπτυξη στρατηγικών για την κάλυψη των κενών στην εκμάθηση γλωσσών από ενηλίκους, στις περιπτώσεις στις οποίες οι υφιστάμενες παροχές είναι ανεπαρκείς·
- ανάπτυξη εκπαίδευσης για ενηλίκους με ειδικές ανάγκες και στρατηγικές για την ένταξη ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων·
- διακρατική δικτύωση των περιφερειακών εταιρικών σχέσεων, των πόλεων ή περιφερειών μάθησης κ.λπ. με μια ισχυρή διάσταση εκπαίδευσης ενηλίκων.

Τα δίκτυα αυτά πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν άτομα εκτός του τομέα της εκπαίδευσης με ειδικές γνώσεις στον σχετικό τομέα κοινωνικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΕΓΚΑΡΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πλαίσιο πολιτικής

⁸³ Βλ. υποσημείωση 69.

⁸⁴

Το εγκάρσιο πρόγραμμα στηρίζει την εφαρμογή εγκάρσιων πτυχών της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως περιγράφονται στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»⁸⁵, συμπεριλαμβανομένης της υλοποίησης της διά βίου μάθησης μέσω της εφαρμογής στρατηγικών διά βίου μάθησης και της ανάπτυξης πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και μέτρων που επιτρέπουν πιο ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές.

Ειδικό και επιχειρησιακό στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος

Οι ειδικοί στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε τομείς που καλύπτουν δύο ή περισσότερα τομεακά επιμέρους προγράμματα·
- β) η προώθηση της ποιότητας και της διαφάνειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικών και της συνεργασίας για τη διά βίου μάθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδίως στο πλαίσιο της διαδικασίας της Λισαβόνας και του προγράμματος εργασίας «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010», καθώς και των διαδικασιών της Μπολόνια και της Κοπεγχάγης και των διαδόχων τους·
- β) η διασφάλιση επαρκούς παροχής συγκρίσιμων δεδομένων, στατιστικών και αναλύσεων για την υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικής για τη διά βίου μάθηση, καθώς και η παρακολούθηση της προόδου ως προς τους σκοπούς και τους στόχους της διά βίου μάθησης, και ο εντοπισμός τομέων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής·
- γ) η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και η υποστήριξη της γλωσσικής ποικιλομορφίας στα κράτη μέλη·
- δ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·
- ε) η διασφάλιση ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος διά βίου μάθησης θα αναγνωρίζονται, θα επιδεικνύονται και θα εφαρμόζονται κατάλληλα σε ευρεία κλίμακα.

1. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 1

1.1 Επισκέψεις μελέτης για ειδικούς της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και για αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων (κινητικότητα)

Η συγκεκριμένη δράση εστιάζεται στην προώθηση πνεύματος αλληλοδιδασκαλίας μεταξύ ομοτίμων, δηλαδή στην παρατήρηση, στις ανταλλαγές και στην αμοιβαία μάθηση σε θέματα

⁸⁵ Βλ. υποσημείωση 7.

κοινού ενδιαφέροντος σε επίπεδο ΕΕ. Η δράση αυτή ενθαρρύνει την εξέταση σχετικών θεμάτων και αναπτύσσει ποιοτικές προσεγγίσεις, με την παράλληλη προώθηση της διαφάνειας στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται στην αύξηση της συμμετοχής των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.

Οι προτεραιότητες για τις επισκέψεις μελέτης στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το 2013 θα είναι σύμφωνες προς τις γενικές προτεραιότητες που προσδιορίζονται στην ενότητα 3:

1. ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας·
2. υποστήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και διευθυντών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης·
3. προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης·
4. προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των μεταναστών·
5. ανάπτυξη στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση και την κινητικότητα.

1.2 Πολυμερή σχέδια

1.2.1 Στήριξη για διακρατικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά

Οι κοινότητες των Ρομά χαρακτηρίζονται από προβλήματα αλφαβητισμού, πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, γλωσσικών φραγμών και έλλειψης διαπολιτισμικού διαλόγου, τα οποία είναι διασυνδεδεμένα με δυσκολίες ως προς τη στέγαση, την υγεία και την ανεργία. Συνεπώς, είναι αναγκαία η παροχή μεγαλύτερης στήριξης σε διακρατικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά, τον προσδιορισμό και την ανταλλαγή ορθών πρακτικά σχετικά με διαρθρωμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και άλλες κοινωνικές προσεγγίσεις/προσεγγίσεις απασχόλησης για την ενσωμάτωση των Ρομά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη για μεγαλύτερη διαμεσολάβηση στον τομέα του πολιτισμού, της γλώσσας και της σχολικής φοίτησης.

Συνεπώς, τα σχέδια θα πρέπει να συμβάλλουν στα εξής:

- Μεταφορά καινοτομίας σε σχέση με την επιτυχημένη υλοποίηση της διαμεσολάβησης στον τομέα του πολιτισμού, της γλώσσας και της σχολικής φοίτησης, συνεκτιμώντας διαρθρωμένα εκπαιδευτικά και κοινωνικά μέτρα για την ενσωμάτωση των παιδιών και φοιτητών Ρομά, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ζητήματα της γλώσσας και του αλφαβητισμού·
- Μεταφορά αποτελεσματικών διαρθρωμένων στρατηγικών και πολιτικών μάθησης με στόχο την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής και τη βελτίωση των επιδόσεων των φοιτητών Ρομά.

1.3 Δίκτυα

Στόχος της παρούσας δράσης είναι η δημιουργία εγκάρσιων δικτύων που προωθούν την αμοιβαία άντληση διδαγμάτων πολιτικής και την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών

πρακτικών σχετικά με την ανάπτυξη και την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων με στόχο τη διά βίου μάθηση.

Τα εν λόγω δίκτυα πρέπει να συγκεντρώνουν σχετικούς παράγοντες από όλους τους συναφείς τομείς και τα επίπεδα χάραξης και εφαρμογής πολιτικής (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) και να παρέχουν βήμα διαλόγου/πλατφόρμα για από κοινού προβληματισμό και ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό τον εντοπισμό και την προώθηση της καινοτομίας και των βέλτιστων πρακτικών.

1.3.1 Προώθηση στρατηγικών διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων διαδρομών μεταξύ των διάφορων τομέων της εκπαίδευσης και κατάρτισης

Στήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής καινοτόμων πολιτικών διά βίου μάθησης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και ιδίως προώθηση ευκαιριών και διαδρομών διά βίου μάθησης επικεντρωμένων στον εκπαιδευόμενο, ευέλικτων και χωρίς αδιέξοδα, με τη χρήση πρακτικών μέσων για την επίτευξη της προσωπικής ανάπτυξης, της απασχολησιμότητας και της κοινωνικής ένταξης πολιτών από κάθε ομάδα και προέλευση, κυρίως μέσω:

- εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και συστημάτων αποτίμησης της μάθησης·
- προγραμμάτων για την επικύρωση προηγούμενης και εμπειρικής μάθησης (συμπεριλαμβανομένης μη τυπικής και άτυπης μάθησης)·
- προσιτών υπηρεσιών παροχής καλής ποιότητας διά βίου μάθησης και συμβουλών·
- άλλων μέτρων με στόχο να καταστεί η μάθηση ελκυστική και να υποστηριχθούν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων (π.χ., μέσω οικονομικών κινήτρων και στήριξης)·
- δράσεων για τη διεύρυνση της συμμετοχής και την αύξηση της ισότητας των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, με σκοπό την κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών κοινωνικοοικονομικά μειονεκτουσών ομάδων και μη παραδοσιακών εκπαιδευομένων·
- συμπράξεων μεταξύ τομέων της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιχειρήσεων, πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων, εθελοντικών και κοινοτικών συντελεστών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συνδεδεμένων με πρωτοβουλίες για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη·
- συνεργασίας μεταξύ περιφερειών για την ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών διά βίου μάθησης.

1.3.2 Στήριξη σε δραστηριότητες δικτύου με στόχο την ευαισθητοποίηση για τις πλέον επιτυχημένες εμπειρίες στην κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά, περιλαμβανομένων πολιτισμικών, γλωσσικών και κοινωνικών πτυχών

Υπάρχει ανάγκη να δοθεί υποστήριξη σε διακρατικές δραστηριότητες δικτύωσης με στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης, εντός και εκτός των κοινοτήτων των Ρομά, σχετικά με την πολιτιστική τους κληρονομιά και την κατάστασή τους αναφορικά με τις δυνατότητες που διαθέτουν για εκπαιδευτική και προσωπική εξέλιξη, καθώς και να προσδιορίζονται και να ανταλλάσσονται ορθές πρακτικές στους τομείς αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών και κοινωνικών/επαγγελματικών πτυχών του ζητήματος της ένταξης των Ρομά.

Συνεπώς, τα δίκτυα θα πρέπει να συμβάλλουν στα εξής:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης και ενίσχυση της δέσμευσης όλων των σχετικών συντελεστών για την ενσωμάτωση των Ρομά στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τον πολιτισμό καθώς και μέσα από αυτά, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα πολιτικής·
- Αύξηση της διάδοσης ορθών πρακτικών όσον αφορά την ενσωμάτωση των παιδιών και των φοιτητών Ρομά και τη βελτίωση των σχολικών τους επιδόσεων, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων της γλώσσας και του αλφαριθμητισμού.

2. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΓΛΩΣΣΕΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κοινωνικής συνοχής, καθώς και για την προώθηση της προσωπικής ανάπτυξης. Δημιουργούν ευκαιρίες ανακάλυψης άλλων αξιών, πεποιθήσεων και συμπεριφορών. Στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»⁸⁶, η βελτίωση της εκμάθησης γλωσσών θεωρείται προτεραιότητα για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη.

Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι επίσης απαραίτητες για την κινητικότητα των ευρωπαίων πολιτών και των επιχειρήσεων. Οι πρακτικές γλωσσικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες είναι καθοριστικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση των θέσεων απασχόλησης, καθώς βελτιώνουν την απασχολησιμότητα και βοηθούν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά άλλες επιχειρήσεις στην παγκόσμια αγορά.

Τον Νοέμβριο του 2011, οι υπουργοί Παιδείας ενέκριναν τα *Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τις γλωσσικές ικανότητες με σκοπό την προώθηση της κινητικότητας*⁸⁷ που τονίζουν ιδιαίτερα τη σημασία της παροχής συνεχούς υποστήριξης για την εκμάθηση γλωσσών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, για τη διεύρυνση της επιλογής των προτεινόμενων γλωσσών, για τη βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας των μαθημάτων γλωσσών, και για την εισαγωγή καινοτόμων τρόπων εκμάθησης ξένων γλωσσών - όλους τους τομείς στους οποίους η ευρωπαϊκή συνεργασία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο.

Η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής ποικιλομορφίας αποτελεί στόχο του προγράμματος γενικότερα, και ιδίως των επιμέρους προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Grundtvig και Leonardo. Η βασική δραστηριότητα «Γλώσσες» συμπληρώνει τα τομεακά αυτά προγράμματα μέσω της κάλυψης των αναγκών διδασκαλίας και εκμάθησης γλωσσών σε δύο ή περισσότερους σχετικούς τομείς. Όλες οι γλώσσες είναι επιλέξιμες για υποστήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 2

2.1 Πολυμερή σχέδια

Τα πολυμερή εγκάρσια σχέδια πρέπει να εξετάζουν τουλάχιστον δύο από τους τέσσερις εκπαιδευτικούς τομείς που καλύπτονται από τα τομεακά προγράμματα του προγράμματος για τη διά βίου μάθηση. Τα σχέδια συμβάλλουν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τα πλεονεκτήματα της εκμάθησης γλωσσών και τον πολυγλωσσικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος τους είναι η προώθηση της πρόσβασης σε πόρους εκμάθησης γλωσσών, καθώς και η ανάπτυξη και διάδοση υλικού και μέσων εκμάθησης γλωσσών για δοκιμή της εκμάθησης γλωσσών. Ανάλογα με την περίπτωση, χρησιμοποιούν το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τις γλώσσες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

⁸⁶ Βλ. υποσημείωση 7.

⁸⁷ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf

2.1.1 Συνεργασία μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας

Στόχος των σχεδίων θα είναι η ενίσχυση των γλωσσικών ικανοτήτων που είναι συναφείς με τον χώρο εργασίας, έτσι ώστε να βελτιωθεί η απασχολησιμότητα και να αυξηθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Τα σχέδια θα βοηθήσουν ειδικότερα την εκμάθηση παγκόσμιων γλωσσών με βάση την αύξηση των οικονομικών δραστηριοτήτων με τρίτες χώρες. Τα σχέδια μπορούν να αναπτύσσουν πρακτικά εργαλεία και μεθόδους για την αξιολόγηση των αναγκών των επιχειρήσεων από την άποψη της απόκτησης γλωσσικών δεξιοτήτων, να προτείνουν και να δοκιμάζουν πιθανές λύσεις.

2.1.2 Προώθηση και ενίσχυση της εκμάθησης λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών

Στόχος των σχεδίων θα είναι η διατήρηση και η αύξηση της ζωτικότητας των λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών, όπως οι γλώσσες των μικρότερων χωρών, οι περιφερειακές και οι λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες.

2.1.3 Προώθηση της απόκτησης γλωσσικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τα σχέδια θα αναπτύσσουν προγράμματα / προγράμματα σπουδών τα οποία πρέπει να εξετάζουν τις ειδικές ανάγκες των εκπαιδευομένων σε διάφορους τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, και πρέπει να ενσωματώνουν μεθόδους μάθησης στη χώρα και έναν κύκλο γλωσσικών μαθημάτων που θα οδηγεί σε πιστοποίηση βάσει του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τις γλώσσες.

Τα σχέδια μπορούν να ενθαρρύνουν την πρόωπη γλωσσική εκπαίδευση και να ανταποκρίνονται στις μαθησιακές ανάγκες των μειονεκτούντων ατόμων, όπως π.χ.: άτομα με προβλήματα ακοής, άτομα με προβλήματα όρασης, μετανάστες, Ρομά και άτομα με μαθησιακές δυσκολίες. Μπορούν επίσης να ενσωματώνουν μεθόδους που αξιοποιούν τις πιο πρόσφατες δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες μέσω ενημέρωσης και εκπαίδευσης, εάν αυτό βελτιώνει την πραγματική αλληλεπίδραση και τις ευκαιρίες μάθησης με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας-στόχου (π.χ., μέσω προτύπων eTwinning και/ή μάθησης στο πλαίσιο αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων σε διάφορους τομείς και/ή με την αξιοποίηση διαφόρων ευκαιριών που προσφέρονται από διευκολύνσεις κοινωνικής δικτύωσης).

2.1.4 Υποστήριξη της εν μέρει ή πλήρως δίγλωσσης εκπαίδευσης

Τα πολυμερή σχέδια θα υποστηρίζουν την κατάρτιση μελλοντικών εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών διδασκόντων προετοιμάζοντάς τους για τον συνδυασμό της διδασκαλίας ξένων γλωσσών με τη διδασκαλία ενός άλλου διδακτικού αντικειμένου. Ταυτόχρονα, τα πολυμερή σχέδια θα προωθούν τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων και άλλων παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσφέροντας εν μέρει ή πλήρως δίγλωσσης εκπαίδευσης.

Διάφορες μέθοδοι δίγλωσσης εκπαίδευσης θα δοκιμαστούν, θα διδαχθούν και θα ανταλλάγουν μεταξύ των συμμετεχόντων -σχολείων, φοιτητών, εκπαιδευτικών, φορέων κατάρτισης εκπαιδευτικών και άλλων παρόχων εκπαίδευσης.

2.1.5 Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών

Τα σχέδια μεταξύ γειτονικών χωρών θα αναπτύσσουν, μέσω κοινών δραστηριοτήτων, εργαλεία που επιτρέπουν την αμοιβαία εκμάθηση των αντίστοιχων γλωσσών τους. Τα σχέδια θα προτείνουν καινοτόμους τρόπους χρησιμοποίησης της εκμάθησης γλωσσών ως κινήτρου για την αύξηση της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες σε κάθε επίπεδο: εκπαίδευση, πολιτισμός, εμπόριο, κ.λπ.

2.2 Δίκτυα

Τα εγκάρσια δίκτυα συμβάλλουν στην εφαρμογή γλωσσικών πολιτικών στην Ευρώπη. Προωθούν την εκμάθηση γλωσσών και τη γλωσσική πολυμορφία, υποστηρίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με καινοτόμους τεχνικές και ορθές πρακτικές, ιδίως μεταξύ των αρμοδίων λήψης αποφάσεων και των βασικών επαγγελματιών του τομέα της εκπαίδευσης, και προσαρμόζουν και διαδίδουν τα προϊόντα προγενέστερων σχεδίων σε δυνητικούς τελικούς χρήστες (δημόσιες αρχές, επαγγελματίες, επιχειρήσεις, φοιτητές γλωσσών κ.λπ.). Με τον τρόπο αυτό συμβάλλουν στις μακροπρόθεσμες αλλαγές των εκπαιδευτικών συστημάτων.

2.2.1 Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά

Τα δίκτυα θα διαδίδουν επιτυχημένα παραδείγματα ενσωμάτωσης μεταναστών μέσω της εκμάθησης της γλώσσας της χώρας υποδοχής και της παροχής υπηρεσιών στις γλώσσες τους. Οι ορθές πρακτικές μπορούν να προωθούνται σε κάθε τομέα, όπως η κοινοτική διαμεσολάβηση και παροχή συμβουλών, η νομική διερμηνεία, η πρόσβαση σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ.

2.2.2 Διάδοση των αποτελεσμάτων πρωτοβουλιών όπως τα σχέδια της ευρωπαϊκής ετικέτας γλωσσών και προώθηση της μεταξύ τους δικτύωσης

Τα δίκτυα θα οργανώνουν και/ή θα υποστηρίζουν εκδηλώσεις και δραστηριότητες για την καταγραφή και διάδοση των αποτελεσμάτων των επιτυχημένων σχεδίων. Σε αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες στις οποίες έχει απονεμηθεί η ευρωπαϊκή ετικέτα γλωσσών, σχέδια από οποιοδήποτε μέρος του προγράμματος διά βίου μάθησης και σχέδια που δεν χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Τα δίκτυα θα υποστηρίζουν επίσης την ανταλλαγή σχεδίων και τη συνεργασία μεταξύ σχεδίων.

2.2.3 Προώθηση της εκμάθησης και χρήσης των λιγότερο διαδεδομένων ευρωπαϊκών γλωσσών

Τα δίκτυα θα προωθούν τις ανταλλαγές ορθών πρακτικών για την προαγωγή της γλωσσικής πολυμορφίας και της εκμάθησης των λιγότερο χρησιμοποιούμενων και των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών, όπως οι γλώσσες των μικρότερων χωρών, οι περιφερειακές και λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες.

2.2.4 Υποστήριξη της εν μέρει ή πλήρως δίγλωσσης εκπαίδευσης

Τα δίκτυα θα προωθούν τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων και άλλων εκπαιδευτικών τομέων που προσφέρουν πλήρως ή εν μέρει δίγλωσση εκπαίδευση. Θα υποστηρίζουν επίσης την κατάρτιση των μελλοντικών εκπαιδευτικών προετοιμάζοντάς τους για τον συνδυασμό της διδασκαλίας ξένων γλωσσών με τη διδασκαλία ενός άλλου διδακτικού αντικειμένου.

Διάφορες μέθοδοι και πλαίσια για την εφαρμογή της δίγλωσσης εκπαίδευσης θα δοκιμαστούν, θα διδαχθούν, θα ανταλλαγούν και θα διαδοθούν μεταξύ των συμμετεχόντων - σχολείων, φοιτητών, εκπαιδευτικών, φορέων κατάρτισης εκπαιδευτικών και άλλων παρόχων εκπαίδευσης. Τα δίκτυα θα προωθούν την ανταλλαγή και τη συνεργασία που συνδέεται με τη δίγλωσση εκπαίδευση μεταξύ των σχολείων και άλλων τομέων της εκπαίδευσης, π.χ. εκπαίδευση ενηλίκων, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

3. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΤΠΕ

Πλαίσιο πολιτικής

Η προώθηση των ΤΠΕ για τη μάθηση αποτελεί στόχο του προγράμματος γενικώς, και ιδίως των επιμέρους προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Grundtvig και Leonardo. Η βασική δραστηριότητα «ΤΠΕ» συμπληρώνει τα προγράμματα αυτά, καλύπτοντας τις ΤΠΕ για τις μαθησιακές ανάγκες σε δύο ή περισσότερους από τους σχετικούς τομείς.

Εστιάζεται στη δυναμική των ΤΠΕ ως καταλύτη της κοινωνικής και εκπαιδευτικής καινοτομίας και αλλαγής. Αντικείμενό της δεν είναι η τεχνολογία αλλά οι τρόποι βελτίωσης της μαθησιακής διαδικασίας μέσω των ΤΠΕ (π.χ. καινοτομία στις παιδαγωγικές μεθόδους και στις προσεγγίσεις μάθησης· επανένταξη ατόμων που εγκατέλειψαν το σχολείο· ενσωμάτωση ευκαιριών τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης· ευέλικτη διά βίου μάθηση για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος και του κοινωνικοοικονομικού διαχωρισμού).

Από την υλοποίηση της στρατηγικής της Λισαβόνας και έπειτα, έχει επιτευχθεί σε όλα τα κράτη μέλη σημαντική πρόοδος στον τομέα των ΤΠΕ για την εκπαίδευση. Σχεδόν όλα τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι εξοπλισμένα και δικτυωμένα μέσω ΤΠΕ. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ΤΠΕ όσον αφορά τη στήριξη καινοτόμων παιδαγωγικών εξελίξεων, τη γενικευμένη πρόσβαση στη διά βίου μάθηση και την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναμένεται να μεγιστοποιηθούν οι αποδόσεις των τρεχουσών επενδύσεων στη μάθηση που υποστηρίζεται από τις ΤΠΕ. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα των ΤΠΕ και της εκπαίδευσης, υπάρχει σοβαρή έλλειψη συστηματικής και πρακτικής εφαρμογής νέων τεχνολογιών και δημιουργικών παιδαγωγικών μεθόδων στην τυπική εκπαίδευση. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα των ΤΠΕ ως παράγοντα για τον εκσυγχρονισμό των πρακτικών μάθησης και διδασκαλίας.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 3

3.1 Πολυμερή σχέδια

3.1.1 Ενίσχυση βασικών ικανοτήτων, όπως η ψηφιακή ικανότητα, γεφύρωση της εκπαίδευσης με τον κόσμο της εργασίας

Υπάρχει πιεστική ανάγκη κατανόησης και προώθησης των νέων δεξιοτήτων που απαιτούνται προκειμένου η εκπαίδευση και η κατάρτιση να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης, οι πολίτες να εφοδιαστούν καλύτερα με βασικές ικανότητες και, ως εκ τούτου, να τεθεί σε εφαρμογή μια πολιτική διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων για τον 21ο αιώνα. Πολλές από τις δεξιότητες αυτές είναι εγκάρσιες –αφορούν περισσότερα θέματα– και οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των εν λόγω δεξιοτήτων.

Η προώθηση τέτοιων ικανοτήτων προϋποθέτει πρωτότυπες προσεγγίσεις και στρατηγικές μάθησης και διδασκαλίας βασισμένες σε ενεργή μάθηση, όπως η συνεργατική μάθηση, η μάθηση από ομότιμους σε κοινότητες, η δημιουργική επίλυση προβλημάτων, η ανακάλυψη, η μάθηση μέσω της πράξης, η εμπειρική μάθηση, η κριτική σκέψη και η δημιουργικότητα.

Η ψηφιακή ικανότητα είναι μια από τις βασικές δεξιότητες για τη ζωή και την απασχολησιμότητα. Όταν πρόκειται για την εκπαίδευση, το θέμα δεν είναι πλέον εάν πρέπει να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία, αλλά μάλλον πώς, πού και για ποια δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, η προσοχή μας πρέπει να στραφεί στην παιδαγωγική στήριξη, στις ευκαιρίες μάθησης και στις προσεγγίσεις αξιολόγησης που θα ενθαρρύνουν την απόκτηση ψηφιακής ικανότητας και άλλων βασικών ικανοτήτων.

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη καλύτερης κατανόησης και στήριξης της απόκτησης ψηφιακής ικανότητας μέσω άτυπης και μη τυπικής μάθησης, με τη σύνδεση των συγκεκριμένων μορφών μάθησης με τις ευκαιρίες τυπικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης (προγράμματα σπουδών, μαθησιακά αποτελέσματα) ως συμβολή σε μια πολιτική διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων.

3.1.2 Καινοτόμοι παιδαγωγικές μέθοδοι και μέθοδοι αξιολόγησης για διάφορες μαθησιακές διαδρομές

Σήμερα, η μάθηση δεν είναι πλέον γραμμική και οι άνθρωποι ακολουθούν συνδυασμένες μαθησιακές διαδρομές στη ζωή τους, με τη στήριξη της μεγάλης ποικιλίας ευκαιριών και πόρων τυπικής και άτυπης μάθησης που είναι διαθέσιμοι στο διαδίκτυο. Ωστόσο, αυτές οι νέες μαθησιακές διαδρομές σε παραδοσιακούς τομείς της εκπαίδευσης και οι καταστάσεις άτυπης μάθησης αποτελούν σημαντική πρόκληση για τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών, την αξιολόγηση, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τους μηχανισμούς αναγνώρισης. Συγκεκριμένα, οι ανοικτές εκπαιδευτικές πρακτικές και τα μέσα χρησιμοποιούνται όλο και συχνότερα και δημιουργούν ειδικές ευκαιρίες και προκλήσεις.

Τα σχέδια πρέπει να αναπτύσσουν και να αναλύουν καινοτόμους παιδαγωγικές μεθόδους και προσεγγίσεις αξιολόγησης για τη στήριξη των ποικίλων αυτών μεμονωμένων μαθησιακών διαδρομών, προκειμένου να βοηθηθούν οι εκπαιδευόμενοι στην αποτελεσματικότερη γεφύρωση της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας. Τα σχέδια πρέπει να αναπτύσσουν, να δοκιμάζουν και να αναλύουν αυτές τις προσεγγίσεις μέσω δοκιμών στην πραγματική ζωή σε διάφορα μαθησιακά πλαίσια, ενώ επιβάλλεται η συμμετοχή των βασικών ενδιαφερόμενων μερών όπως εκπαιδευόμενοι, διδάσκοντες/εκπαιδευτές, εκπαιδευτικοί, αλλά επίσης, στο μέτρο του δυνατού, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικών και λήψης αποφάσεων, κ.λπ. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω σχέδια θα πρέπει να συμβάλλουν στην ενίσχυση της συστηματικής χρήσης και αντικτύπου των καινοτομιών στον τομέα της μάθησης και της διδασκαλίας με την υποστήριξη νέων τεχνολογιών. Πρέπει επίσης να βοηθούν τους οργανισμούς και τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους ώστε να μπορούν να αξιολογούν καλύτερα όλους τους τύπους μαθησιακών αποτελεσμάτων και μελλοντικών αναγκών μάθησης. Οι νέες αυτές μέθοδοι και προσεγγίσεις πρέπει να συμβάλλουν στην εγκαθίδρυση μιας πολιτικής διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων.

Τα σχέδια για κάθε προτεραιότητα μπορούν να περιλαμβάνουν:

- καινοτόμους περιπτώσεις με τη χρήση ανοικτών εκπαιδευτικών πρακτικών και πόρων ώστε να ανοίξει η παροχή εκπαίδευσης και να συνδεθούν η άτυπη, η μη τυπική και η τυπική μάθηση. Θα πρέπει να υπάρχει εστίαση στις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές εφαρμογής με στόχο την κλιμακούμενη, συστημική και βιώσιμη χρήση·

- χρήση επιγραμμικών μαθησιακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη εγκάρσιων ικανοτήτων, όπως μεταγνωστικές ικανότητες, επιχειρηματικότητα, συνεργασία, εργασία με διαφορετικούς πολιτισμούς, αυτονομία κ.λπ.
- ανάλυση του τρόπου βέλτιστης ενσωμάτωσης της ψηφιακής ικανότητας στα προγράμματα σπουδών και στα μαθησιακά αποτελέσματα όχι μόνο σε όλα τα επίπεδα της τυπικής εκπαίδευσης αλλά και στην άτυπη και τη μη τυπική μάθηση.
- υποστήριξη της χρήσης άτυπης και μη τυπικής μάθησης στον χώρο εργασίας ως συμπληρώματος σε κύκλους σπουδών τυπικής εκπαίδευσης/κατάρτισης.
- χρήση των ΤΠΕ για τη διαφοροποίηση και την εξατομίκευση των μαθησιακών διαδρομών που αφορούν περισσότερους από έναν τομείς παραδοσιακής εκπαίδευσης και καταστάσεις άτυπης μάθησης.
- χρήση εργαλείων και πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης βασισμένων στις ΤΠΕ για την επαναπροσέλκυση ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού (άτομα που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, εθνοτικές μειονότητες, μετανάστες, ηλικιωμένοι εργαζόμενοι κ.λπ.) και παροχή, με τον τρόπο αυτό, της δυνατότητας (επανα)σύνδεσης των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού με δημόσιες υπηρεσίες, διαδικασίες μάθησης και δραστηριότητες συμμετοχής στα κοινά.
- διερεύνηση βέλτιστων πρακτικών και ενίσχυση της εικονικής κινητικότητας, με τη σύνδεση της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας και με τον συνυπολογισμό των μη παραδοσιακών μαθησιακών διαδρομών.
- πειραματισμό με νέες προσεγγίσεις διαμορφωτικής και συνολικής αξιολόγησης που στηρίζουν την επιγραμμική συνεργατική μάθηση, τη μάθηση από ομότιμους, την αυτομάθηση και την εικονική κινητικότητα, και αποτυπώνουν διάφορες μεμονωμένες μαθησιακές διαδρομές.

3.2 Δίκτυα

3.2.1 Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την προώθηση της χρησιμοποίησης νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

Τα θέματα περιλαμβάνουν τα εξής:

- ίδρυση μιας πανευρωπαϊκής κοινότητας για τη δημιουργία ανοικτών εκπαιδευτικών πρακτικών και πόρων για συζήτηση και ανταλλαγή εμπειριών. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η εξέλιξη από την απλή παρατήρηση της πρόσβασης σε ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους προς την ανταλλαγή ανοικτών εκπαιδευτικών πρακτικών.
- ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών και ανάπτυξη νέων στρατηγικών συμπράξεων στις οποίες συμμετέχουν όλοι οι σχετικοί παράγοντες της μάθησης βάσει ΤΠΕ και οι οποίες καλύπτουν τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά, για τον προσδιορισμό των υποβοηθητικών συνθηκών, των παραγόντων επιτυχίας, των εμποδίων στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (π.χ. με τη συμμετοχή εκδοτών και ad-hoc υπευθύνων ανάπτυξης περιεχομένου· επιχειρήσεων, ερευνητών, αρμοδίων χάραξης πολιτικής και εκπαιδευτικών συντελεστών, όπως οι εκπαιδευόμενοι).
- παροχή συμβουλών και στήριξης σε εγκάρσια θέματα που αφορούν τη χρήση υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου σε περιβάλλοντα τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης, όπως νομικά θέματα σε σχέση με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, πρότυπα ποιότητας, ηλεκτρονική αξιολόγηση και ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια.
- ανάπτυξη μελλοντικών θεωρήσεων, σεναρίων προβλέψεων και συστάσεων σχετικά με τη μεταβαλλόμενη φύση και την προστιθέμενη αξία των ΤΠΕ για τη μετατροπή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με στόχο τις ανάγκες της μελλοντικής κοινωνίας της γνώσης.

3.2.2 Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των πιλοτικών σχεδίων και των σχεδίων

Τα δίκτυα θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών και παιδαγωγικών πρακτικών στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε όλη την Ευρώπη.

Τα δίκτυα θα οργανώνουν και/ή θα υποστηρίζουν εκδηλώσεις και δραστηριότητες με σκοπό τη διάδοση των αποτελεσμάτων προηγούμενων σχεδίων που έχουν προσδιοριστεί ως ορθή πρακτική. Τα δίκτυα θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ευρεία διάδοση και την αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών που εντοπίζονται σε όλους τους σχετικούς εκπαιδευτικούς τομείς.

Τα δίκτυα μπορούν να περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες από σχέδια που δεν χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και το ιδανικό θα ήταν να επιχειρούν τη διάδοση των αποτελεσμάτων σχεδίων τα οποία έχουν μια διάσταση αειφορίας και κλιμάκωσης.

3.2.3 Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού ψηφιακού χάσματος

Τα θέματα περιλαμβάνουν τα εξής:

- ανάλυση, ενίσχυση και διάδοση πορισμάτων σχετικά με το πώς μπορούν οι ψηφιακές ικανότητες να βοηθήσουν τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού και να βελτιώσουν την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, την αυτονομία και τα κίνητρά τους για επανασύνδεση με τη μάθηση. Δίνεται έμφαση στην ανάλυση εμπειρικών στοιχείων και στη συλλογή περιπτώσιολογικών μελετών για τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο και για τις νέες μαθησιακές διαδρομές·
- ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών και ανάπτυξη νέων στρατηγικών συμπράξεων με τη συμμετοχή όλων των σχετικών παραγόντων από όλους τους τομείς της κοινωνίας (επιχειρήσεις, οργανώσεις της κοινωνίας, ενδιαφερόμενοι στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, οργανώσεις χρηστών κ.λπ.) για τον προσδιορισμό των υποβοηθητικών συνθηκών, των παραγόντων επιτυχίας, των εμποδίων στην παροχή και στην απόκτηση ψηφιακής ικανότητας από ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού·
- ανάπτυξη σεναρίων προβλέψεων, συστάσεων και επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις δυνατότητες της εκπαίδευσης όσον αφορά την αντιμετώπιση του ως άνω ψηφιακού χάσματος και την επανασύνδεση των αποκλεισμένων με διάφορους τρόπους ατόμων.

4. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4 – ΔΙΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Πλαίσιο πολιτικής

Η βασική δραστηριότητα «Διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων» απηχεί την αυξανόμενη συνειδητοποίηση, τόσο από τους αρμοδίους για τη χάραξη πολιτικής όσο και από τους επαγγελματίες του κλάδου, της αναγκαιότητας εξασφάλισης μέγιστου αντικτύπου από τα

σχέδια και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ για τη στήριξη της νέας στρατηγικής «Ευρώπη 2020»⁸⁸ και την υλοποίηση του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»⁸⁹. Πρωταρχικός στόχος της βασικής δραστηριότητας 4, συνεπώς, είναι να συμβάλει στη δημιουργία ενός πλαισίου για την αποτελεσματική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σε τοπικό, τομεακό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνέργεια με δραστηριότητες επικοινωνίας. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας βασικής δραστηριότητας συμπληρώνουν τις δράσεις για τη διάδοση και την αξιοποίηση συγκεκριμένων αποτελεσμάτων στο πλαίσιο των τομεακών προγραμμάτων και άλλων βασικών δραστηριοτήτων.

Για το τελευταίο έτος του προγράμματος διά βίου μάθησης, η εν λόγω δράση θα επικεντρωθεί στην καταγραφή και την άντληση διδαγμάτων από τα 7 έτη εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και στην ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων του. Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης θα πρέπει να προτείνουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση σε δύο ή περισσότερους διαφορετικούς τομείς του προγράμματος διά βίου μάθησης.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 4

4.1 Πολυμερή σχέδια

Θα δίνεται προτεραιότητα σε **σχέδια** τα οποία εστιάζονται στα εξής:

4.1.1 Κοινότητες πρακτικής

Τα σχέδια πρέπει να αναπτύσσουν σύγχρονες, διαλογικές, βασισμένες στο διαδίκτυο κοινότητες πρακτικής για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των δικαιούχων των σχεδίων και των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων λήψης αποφάσεων, γύρω από συγκεκριμένα θέματα και προτεραιότητες που έχουν καλυφθεί από τις δράσεις του προγράμματος διά βίου μάθησης κατά τα τελευταία έτη. Η προσέγγιση θα πρέπει να έχει διαπρογραμματική διάσταση. Οι κοινότητες πρακτικής θα επιτρέπουν στους χρήστες να καταχωρίζονται και να λαμβάνουν εξατομικευμένες, στοχοθετημένες πληροφορίες οι οποίες θα συγκεντρώνονται από σχετικούς με τα σχέδια δικτυακούς τόπους, και να επικοινωνούν μέσω θεματικών συζητήσεων τις οποίες θα διευθύνουν έμπειροι διαμεσολαβητές.

Τα σχέδια πρέπει να καθορίζουν δείκτες για τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα. Μπορούν να συμπληρώνουν υπάρχουσες πλατφόρμες ή δικτυακούς τόπους, επιδεικνύοντας σαφή προστιθέμενη αξία, αλλά δεν πρέπει να αποτελούν απλώς αναπαραγωγή υφιστάμενων κοινοτήτων πρακτικής.

Τα σχέδια θα πρέπει να αποδεικνύουν τις δυνατότητες που προσφέρουν για βιωσιμότητα με σκοπό την μεταγενέστερη σύνδεση/ενσωμάτωση των κοινοτήτων που να αναπτυχθούν, μαζί με άλλες πλατφόρμες που δημιουργούνται για την επόμενη γενιά προγραμμάτων.

⁸⁸ Βλ. υποσημείωση 3.

⁸⁹ Βλ. υποσημείωση 7.

4.1.2 Θεματική, στοχοθετημένη διάδοση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων «αξιοποίησης»

Ένας από τους στρατηγικούς στόχους της βασικής δραστηριότητας 4 είναι να λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ των αποτελεσμάτων των σχεδίων του προγράμματος διά βίου μάθησης και των αρμοδίων για τη λήψη αποφάσεων (ενσωμάτωση). Καθώς το πρόγραμμα πλησιάζει προς την ολοκλήρωσή του, τα σχέδια στο πλαίσιο αυτής της δράσης θα πρέπει να καταγράφουν και να προσδιορίζουν βέλτιστες πρακτικές για την αξιοποίηση και την εκμετάλλευση σε όλους τους τομείς του προγράμματος διά βίου μάθησης, κυρίως από πολυμερή σχέδια και δίκτυα. Θα πρέπει να ενισχύουν τον αντίκτυπο του προγράμματος μέσω σύνδεσης των επιμέρους αποτελεσμάτων του σχεδίου με την ευρύτερη κοινότητα. Θα πρέπει να συνεκτιμούν και να αξιοποιούν ειδικές δραστηριότητες για τη θεματική διάδοση οι οποίες έχουν ήδη αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος για τη διά βίου μάθηση⁹⁰.

Τα σχέδια:

- συλλέγουν, αναλύουν και διαδίδουν πληροφορίες σχετικά με την ορθή πρακτική, τα προϊόντα και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται σε όλες τις δράσεις στο σύνολο της διά βίου μάθησης για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου στρατηγικού θέματος (όπως η ένταξη, η εκμάθηση γλωσσών, η επιχειρηματικότητα, η πρόωγη αποχώρηση από το σχολείο, η ηλεκτρονική μάθηση στο χώρο εργασίας, η ενεργός συμμετοχή του πολίτη στα κοινά⁹¹, ή άλλα). Οι δραστηριότητες θα έχουν ατομικό χαρακτήρα και θα είναι κατάλληλες για την ομάδα-στόχο που έχει προσδιοριστεί, χρησιμοποιώντας σχετικά μέσα επικοινωνίας, όπως άρθρα σε εφημερίδες, εργαστήρια στο πλαίσιο συνεδρίων, ειδικοί δικτυακοί τόποι, περιοδικά επιχειρηματικού περιεχομένου, επιγραμμικό οπτικό περιεχόμενο, κ.λπ.
- Τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των ορθών πρακτικών, όπου αποτελέσματα του σχεδίου να έχουν επηρεαστεί με επιτυχία (υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) και εκμετάλλευσης να αλλάξει την προϋπάρχουσα ρυθμίσεις που οδηγεί στην αειφόρο και συστημικού αντικτύπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEAN MONNET

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet, όπως ορίζονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποκίνηση δραστηριοτήτων διδασκαλίας, έρευνας και προβληματισμού στον τομέα των σπουδών ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
- β) η υποστήριξη ενός κατάλληλου φάσματος ιδρυμάτων και ενώσεων που εστιάζονται σε ζητήματα σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, την εκπαίδευση και κατάρτιση σε μια ευρωπαϊκή προοπτική.

⁹⁰ Όπως θεματική παρακολούθηση και συντονισμός των διαφόρων θεματικών δραστηριοτήτων των δικτύων από τα εθνικά γραφεία. Βλέπε: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc2414_en.htm

⁹¹ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2013 θα είναι το «έτος του πολίτη», το θέμα αυτό πρέπει να στοχεύει στα σχέδια διά βίου μάθησης που αφορούν στην εκπαίδευση υπέρ της ενεργού συμμετοχής του πολίτη στα κοινά.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet, όπως ορίζονται στο άρθρο 35 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η ενίσχυση της αριστείας στη διδασκαλία, την έρευνα και τον προβληματισμό στις σπουδές για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εντός και εκτός της Κοινότητας·
- β) η ανταλλαγή γνώσεων και η συνειδητοποίηση, από τους ειδικευμένους πανεπιστημιακούς και τους ευρωπαίους πολίτες γενικότερα, όσον αφορά θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- γ) η υποστήριξη βασικών ευρωπαϊκών ιδρυμάτων που ασχολούνται με θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- δ) η υποστήριξη ευρωπαϊκών θεσμών και ενώσεων υψηλής ποιότητας που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ JEAN MONNET

1. ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ JEAN MONNET, ΕΔΡΕΣ JEAN MONNET ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΕΔΡΕΣ JEAN MONNET)

Η δράση αυτή του προγράμματος Jean Monnet αποσκοπεί στην παρότρυνση της διδασκαλίας, της έρευνας και του προβληματισμού στον τομέα των σπουδών ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σε επίπεδο ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος είναι η ενίσχυση των γνώσεων και της συνειδητοποίησης μεταξύ ακαδημαϊκών, φοιτητών και πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Θα προτιμηθούν σχέδια:

- που είναι ανοιχτά σε φοιτητές άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (π.χ. στην ίδια πόλη ή περιφέρεια)·
- που υπερβαίνουν τα μαθήματα τα οποία συμμετέχουν κατά παράδοση σε θέματα που συνδέονται άμεσα με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση·
- που ασχολούνται με ειδικά θέματα που αφορούν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, όπως η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και η ορθή διακυβέρνηση των ενωσιακών πολιτικών·
- που ευνοούν τους φοιτητές που δεν έρχονται αυτομάτως σε επαφή με σπουδές στον τομέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (σε τομείς όπως οι θετικές επιστήμες, η μηχανική, η ιατρική, η εκπαίδευση, οι καλές τέχνες και οι γλώσσες, κ.λπ.)·
- που επιδεικνύουν καινοτόμο χαρακτήρα και εφαρμόζουν τις δραστηριότητες σε χώρες και περιοχές που δεν καλύπτονται ακόμη ή που καλύπτονται ανεπαρκώς από το πρόγραμμα·
- συμμετοχή καθηγητών και πανεπιστημιακών καθηγητών που δεν έχουν ακόμη ωφεληθεί από το πρόγραμμα·
- που συμβάλλουν στη διδασκαλία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση·
- που είναι επωφελή για ομάδες της κοινωνίας των πολιτών.

2. ΑΛΛΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ (ΚΕΝΤΡΑ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ JEAN MONNET, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ)

Θα δίνεται προτεραιότητα σε σχέδια με τα εξής χαρακτηριστικά:

- ακαδημαϊκές δραστηριότητες οι οποίες αξιοποιούν πολυεπιστημονικούς πόρους·
- άνοιγμα προς την κοινωνία των πολιτών·
- ερευνητές οι οποίοι προετοιμάζουν διδακτορική διατριβή ή δεν έχουν ακόμα συμπληρώσει 5ετή πείρα σε μεταδιδακτορικό επίπεδο·
- δημιουργία κοινών διακρατικών δραστηριοτήτων και διαρθρωτικών δεσμών με ακαδημαϊκά ιδρύματα σε άλλες χώρες, με στόχο την παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων τα οποία δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσω δραστηριοτήτων έρευνας σε εθνικό πλαίσιο (αυτή η προτεραιότητα εφαρμόζεται μόνο στις δραστηριότητες πληροφόρησης και έρευνας και στις πολυμερείς ομάδες έρευνας)·
- επίδειξη καινοτόμου χαρακτήρα και εφαρμογή των δραστηριοτήτων σε χώρες και περιφέρειες που δεν καλύπτονται ακόμη από το πρόγραμμα·
- συμμετοχή καθηγητών και πανεπιστημιακών καθηγητών που δεν έχουν ακόμη ωφεληθεί από το πρόγραμμα·
- εθνικές ή διακρατικές ενώσεις καθηγητών και ερευνητών με ειδίκευση σε σπουδές στον τομέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- ανάπτυξη περιεχομένων και παιδαγωγικών μεθόδων και εργαλείων τα οποία συμβάλλουν στη διδασκαλία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση·
- ανάπτυξη διακρατικών ευρωπαϊκών σχεδίων σχετικά με την καταγραφή της ιστορίας της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης υπό κοινή ευρωπαϊκή προοπτική.